

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra právních oborů, řízení a ekonomiky

Bakalářská práce

M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice. Aktivity a aktuální problémy.

Vypracovala: Petra Dřevojanová
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála
České Budějovice 2015

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice, na její nabízené aktivity a aktuální problémy. Teoretická část popisuje problémy současných mladých rodin v České republice. Dále představuje organizaci M–Centrum pro mladou rodinu, popisuje činnost centra, nabízející aktivity a nejúspěšnější projekty, které byly realizovány.

Pro praktickou část byl zvolen kvalitativní výzkum s využitím techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Výzkum byl proveden se sedmi respondenty – zaměstnanci M–Centra pro mladou rodinu a zaměstnanci jiných organizací a institucí pomáhající mladým rodinám.

Cílem bakalářské práce je prezentovat nejdůležitější problémy vyskytující se v životě současných mladých rodin a ukázat, jak při jejich překonávání může pomoci M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice; současně zjistit těžkosti a obtíže, které Centru brání v rozvíjení aktivit, a navrhnout některá optimalizační doporučení. K naplnění těchto cílů byly stanoveny následující výzkumné otázky. První výzkumná otázka zní, které problémy v činnosti M–Centra pro mladou rodinu České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější. Druhá výzkumná otázka zjišťuje, jaká řešení aktuálních problémů respondenti navrhnou.

Z dosažených výsledků vyplývá, že za nejzávažnější problémy v činnosti M–Centra považují zainteresovaní odborníci především finance, nedostatek pracovníků a malý zájem o nabízené služby. Na tomto základě respondenti navrhli některá řešení aktuálních problémů (samofinancování, spolupráce NNO, kvalitní fundraiser, dobrovolnictví).

Abstract

The bachelor thesis is focused on the 'M-Centre for young families in České Budějovice', especially on the activities it offers, as well as its current problems. The theoretical part describes the problems of current young families in the Czech Republic. Further on, it presents the 'M-Centre for young families' organization, it describes the centre's activities and the most successful projects that have been implemented.

For the practical part qualitative research with the use of structured-interview technique and open questions was used. The research was conducted with seven respondents – the employees of the 'M-Centre for young families', and the employees of other organizations and institutions helping young families.

The goal of the bachelor thesis is to present the key problems that occur in the lives of current young families, and to prove how the 'M-Centre for young families in České Budějovice' can help overcome these problems. At the same time, the goal of this thesis is to find the difficulties that make it difficult for the Centre to develop its activities, and suggest some optimizing recommendations. To fulfill these goals, the following research questions have been defined. The first research question asks what problems in the activities of the 'M-Centre for young families in České Budějovice' are the most serious ones in the interested experts' eyes. The second research question identifies what solution to current problems is suggested by the respondents.

The obtained results prove that finance, lack of workers and little interest in offered services, especially during the summer vacations, are understood, by the interested experts, to be the most serious problems in the activities of the 'M-Centre'. Based on this information, the respondents suggested some solutions of the current problems (self-financing, NGO, high-quality fund-raiser, voluntary activities).

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10.8.2015

.....

Petra Dřevojanová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Jaroslavu Hálovi za vedení mé práce, za jeho cenné rady a připomínky a za čas, který mi věnoval. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům M-Centra pro mladou rodinu a zaměstnancům jiných institucí a organizací pomáhající mladým rodinám. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat slečně Kudrnové za její ochotu a pomoc a také svojí rodině a příteli za jejich podporu.

Obsah

Úvod.....	8
1. Současný stav	10
1.1 Problémy současných mladých rodin v České republice.....	11
1.2 Mateřské centrum pro mladou rodinu v Českých Budějovicích.....	22
1.3 Příklady dobré praxe	27
2. Cíl práce a výzkumné otázky	30
3. Metodika.....	31
4. Výsledky.....	33
5. Diskuse	47
Závěr	53
Literatura a použité zdroje	55
Klíčová slova	62
Přílohy.....	63

Seznam použitých zkratk

RD – rodičovská dovolená

NNO – nestátní neziskové organizace

HIIT – z angl. High-Intensity Interval Training – Vysoce intenzivní intervalový trénink

EU- Evropská unie

Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma *M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice. Aktivity a aktuální problémy*. Problematiku považuji za celospolečensky aktuální a velice důležitou. Rodina zůstává v moderním i postmoderním světě základem lidské společnosti. Plní řadu významných společenských funkcí. Kromě jiných se především v rodině realizuje primární socializace dítěte (jeho postupné začleňování do společnosti). Jak ale ukazují dosud provedené sociologické, sociálně psychologické, matematické a další výzkumy, setkávají se mladé rodiny v současné české společnosti s celou řadou materiálních, psychických a sociálních problémů. S jejich prevencí a řešením se jim snaží pomáhat i nejrůznější společenské instituce a organizace. Je velmi pravděpodobné, že po absolvování bakalářského studijního oboru *Sociální práce ve veřejné správě* na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích zaměřím své profesionální působení právě do této oblasti.

V Českých Budějovicích patří mezi tyto užitečné společnosti rovněž M–Centrum pro mladou rodinu. Rozvíjí k tomu řadu projektů a programů zaměřených na rodiče s dětmi od nula do tří let věku (cvičení, zpívání, výtvarné tvoření a další), předškoláky (výtvarná dílnička, hudební školička, sportík, zumbatomic), rodiče (přednášky, jóga, pilatek, zumba, spinning, balantes, jumpboxing a další) a vedle těchto pravidelných činností pořádá i některé mimořádné akce (karneval, dětský den, akademie a další).

Cílem mé práce je prezentovat na základě informací z odborné literatury nejdůležitější problémy vyskytující se v životě současných českých mladých rodin a dále ukázat, jak se v jejich prevenci a překonávání může uplatnit M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice. To vše provedu v první části práce s označením *Současný stav*, zvláště v subkapitole *Problémy současných mladých rodin v České republice*. Následuje deskriptivní výzkum, jehož výsledky uvádím v subkapitole *Charakteristika M–Centra pro mladou rodinu České Budějovice*, s doplněním o *Příklady dobré praxe* – představením nejúspěšnějších projektů z jednotlivých oblastí činnosti M–Centra. Dále na základě vlastního provedeného kvalitativního výzkumu

zjišťuji nejrůznější těžkosti, obtíže a problémy, které M–Centru brání v rozvíjení žádoucích aktivit. V závěru práce se pokouším navrhnout v tomto směru některá optimalizační opatření.

Po důkladnějším seznámení se s jednotlivými pracovníky M–Centra, s jejich odborností, zkušenostmi a entuziasmem umožňujícím rozvíjet široké spektrum výchovně vzdělávacích a podpůrných aktivit, jsem nabyla přesvědčení, že práce M–Centra je smysluplná. Neskromně se rovněž domnívám, že můj výzkum a formulovaná optimalizační doporučení mohou v praxi alespoň částečně přispět ke zvýšení účinnosti jeho působení na děti a rodiče v Českých Budějovicích.

1. Současný stav

Současná společnost prochází celou řadou změn, a proto dnes vidíme mnoho rozdílů ve srovnání s životem předešlých generací. Jednou z těchto změn je právě podoba partnerství, způsob vytváření společného soužití a zakládání rodin. Vedle lidí, kteří v mladém věku zakládají rodiny a snaží se „skloubit“ rodičovskou i profesní roli, přibývá stále více těch, pro které je důležitější rozvíjení vlastního vzdělání a kteří upřednostňují budování profesní kariéry, s čímž souvisí i nárůst počtu „singles“ (Sirovátka, Hora, 2008).

Ačkoliv bylo v dřívější společnosti naprosto běžné mít v rodině mnoho dětí, dnes se od tradiční rodiny upouští a lidé se kloní k tomuto modernímu způsobu života, v němž se stávají děti spíše přítěží, neboť vyžadují nejen péči, ale jsou náročné i na finance a zejména na čas. To vede ke stále se snižujícímu počtu potomků v rodinách a není dnes již výjimkou, že mají páry pouze jedno dítě, které se snaží zabezpečit (Matějček, 2004).

Jak však poukazuje Gjuričová (2009), základem státu je právě rodina s dětmi. Bohužel vedle klasických rodin existují i neúplné rodiny, kdy dítě vychovává pouze jeden rodič – matka nebo otec, třígenerační rodiny, nebo i rodiny, kdy jeden z rodičů vychovává děti s jiným partnerem, což může vést k celé řadě problémových situací.

1.1 Problémy současných mladých rodin v České republice

Z hlediska vývoje člověka dochází ve fázi mladé dospělosti podle Vágnerové (2007) k přijetí nových rolí, které souvisí se způsobem našeho vystupování, a k objasnění postoje k hodnotám. Do tohoto období života si lidé přináší získané zkušenosti z dětství (vzory rodičů, učitelů nebo i jiných lidí, se kterými přišli do styku) a právě ty mají důležitý vliv na správný vývoj mladého člověka jak z hlediska profesního uplatnění, tak i založení vlastní rodiny, tedy partnerského vztahu.

Dalším faktorem, který má vliv na směr, kterým se mladý dospělý v životě vydá, je společnost a její sociální normy. Ty určují, kdy je vhodné hledat zaměstnání, uzavřít sňatek a přemýšlet o dítěti. Tento tlak, který vyvíjí společnost na člověka a který svým způsobem omezuje i jeho svobodu, vyvolává i nárůst počtu neúspěšných partnerských vztahů a jejich ukončení.

Dnešní společnost se však potýká i s proměnou tradičních rolí muže a ženy. Mužská role ve společnosti se většinou vyznačovala samostatností a sklony ochraňovat ženu a rodinu, typická byla i dominance a větší sebevědomí než u žen. Naopak ženy jsou obecně více citlivé, touží rozdávat a přijímat lásku, bývají submisivní. Podle Vágnerové (2007) tato rozdílnost mezi mužem a ženou ve všech složkách přetrvává a v některých mladých rodinách se tyto tradiční postoje stále prosazují. Toto pojetí však prochází zásadní změnou.

Ačkoliv ve společnosti převládá mínění, že muži nejsou schopni se o dítě a domácnost starat, stále více otců se domáhá práv v péči o dítě a není ani výjimkou, že se dnes muži uchylují k běžným domácím pracím, které dřív zastávala pouze žena. Naopak žena, jejíž úloha ve společnosti znamenala pouze péči o dítě a domácnost, je nyní stále více nucena skloubit tuto roli s rolí profesní. V případě, že se jí to podaří, cítí se užitečnější a samostatnější. Naopak muži se cítí změnou rolí ohroženi. Střetávají se se ženami, které jsou cílevědomé, sebevědomé, a pokud by chtěli, aby se role vrátily zpět do tradičního chápání rodiny, museli by vynaložit více úsilí a zapracovat na sobě (Vágnerová, 2007).

Tuto hypotézu potvrzuje i Farková (2009), která píše, že ke znejistění mužské role dochází ve chvíli, kdy se žena snaží uplatnit v profesní oblasti a muž se stane osobou, na kterou přejdou věci, které doposud vykonávala žena (např. nákupy, péče o domácnost, péče o dítě apod.). Dojde k jakési výměně rolí, která může přinést muži nejistotu z toho důvodu, že se doposud spoléhal, že domácnost a péči o děti má na starosti žena.

V poslední době je navíc zaznamenán trend, že ženy od muže ani neočekávají, že by jenom on zaopatřoval rodinu, ale mají zájem o zabezpečování rodiny i po ekonomické stránce nezávisle na partnerovi. Dalším současným trendem ve společnosti je, že stále více žen vykonává tradičně mužské povolání (např. u policie), a ukazuje se, že ženy jsou schopné obstát i na pozicích, které pro ně byly do této doby tabu (např. vyšší pozice nebo řídicí postavení). Ženy naopak čekají od mužů, že se budou více podílet na chodu domácnosti. Obě pohlaví konkrétně na tuto změnu pohlíží různým způsobem. Muži jsou spokojeni, že finanční zabezpečení domácnosti nezávisí pouze na nich, a ženy jsou rády, že se mohou více seberealizovat (Farková, 2009).

Karsten (2006) přichází s podobnou tezí jako Vágnerová, že člověk musí v dospělosti zvládat čtyři hlavní úkoly.

Jedná se o:

- povolání (volba povolání a profesní kariéra),
- výběr partnera (rozhodnutí pro životního druhu),
- partnerství (budování partnerského vztahu),
- rodičovství (založení rodiny a výchova dětí).

Profesní role je pro každého mladého jedince velmi důležitá. Člověk objevuje svoji identitu a rozvíjí svoje dovednosti a zkušenosti. Výhodou dnešní společnosti je, že má člověk mnoho možností, jakou práci by chtěl vykonávat, a podle toho se i na své budoucí povolání připravuje. Ovšem má to i svá úskalí – např. nedostatek pracovních míst ve vybraném oboru, s čímž souvisí také nezaměstnanost, která se v našem státě za poslední roky velmi rozšířila. Bohužel se ale nejedná pouze o lidi, kteří nejsou schopni najít práci v oboru, neboť ne každý má potřebu pracovat. Často jsou tito lidé

závislí na sociálních dávkách a podpoře rodiny. Tento problém se vyskytuje obvykle právě v období adolescence a mladé dospělosti.

Současně existuje i rozdíl v roli mužů a žen v profesní oblasti. Předpokládá se, že více úspěšní budou muži než ženy. Muži mívají větší tendence zabezpečovat rodinu ekonomicky a zároveň je pro ně typické, že se zaměřují na výkon a úspěchy v zaměstnání. U žen se jedná především o zabezpečení domácnosti, rodiny a péče o ni a profesní role je chápána spíše jako nástroj pro zlepšení vlastní sociální a ekonomické situace, zejména v případě, pokud v rodině chybí muž. Svým způsobem to znamená potvrzení rovnoprávnosti.

Velmi důležitým prvkem u mladých lidí je také přátelství. Na začátku mladé dospělosti mají mladí lidé mnoho přátel, ovšem se vznikem partnerského vztahu anebo uzavřením manželství navazování nových přátelství ubývá. Poté tyto přátelské svazky vznikají spíše mezi různými manželskými páry. To značí, že přátelé jsou velmi důležití pro mladé lidi ještě před vstupem do partnerského vztahu nebo manželství (Vágnerová, 2007).

Partnerství je významným mezníkem v životě mladého člověka, neboť volba partnera v rané dospělosti je pro mnoho jedinců velmi důležitá. Samotný výběr partnera ovlivňuje člověka, protože si vybírá takový protějšek, jaký by odpovídal jeho požadavkům o vzhledu, chování ve společnosti atp. Výběr je ovlivněn i hodnotami (např. věřící člověk bude hledat partnera, který bude vyznávat stejnou víru apod.). Rozdílnost ve volbě partnera je dána i pohlavím, neboť muži a ženy upřednostňují odlišné vlastnosti u opačného pohlaví. Muži dbají na fyzickou atraktivitu ženy a mnohdy si v mladém věku neuvědomují, co partnerství vlastně znamená (jsou spokojeni, že získali partnerku - uspokojení jak v sexuální oblasti, tak ve finanční). Naopak ženy více dbají na citovou stránku. Chtějí pocítovat bezpečí a zajištění a hůře nesou neshody v partnerství i jeho rozpad.

V partnerském vztahu se zaměřují mladé páry na hledání společného bydlení. Důvodem, proč spolu žijí páry v nesezdaném soužití (tzn. ve volnějším vztahu) je, že se mohou kdykoliv rozhodnout, zda budou pokračovat ve vztahu uzavřením manželství, nebo rozchodem. Jedná se tedy o přechodnou dobu (Vágnerová, 2007).

Podle Venglářové (2008) se jedná tedy o jakousi krizi v životě dvou lidí. Zároveň uvádí i nejčastější důvody k oddalování společného soužití:

- a) mladí lidé nechtějí pokračovat ve starých tradicích, kdy bylo obvyklé před společným soužitím vstoupit do manželství,
- b) dnešní společnost má tendenci posilovat realizaci vlastních představ člověka a jeho potřeby,
- c) na člověka je pohlíženo jako na někoho, kdo musí být v dnešní společnosti schopen se sám o sebe postarat a užít,
- d) pro některé jedince je problém komunikovat s ostatními lidmi, což může vést ke konfliktům. V takové situaci se pak nabízí řešení, že budou každý bydlet zvlášť a vyhledávat partnera jen k trávení příjemných chvil,
- e) mají strach z blízkosti druhé osoby, raději chtějí být sami, aby nemuseli zažít pocit zklamání, v případě, že by došlo ke ztrátě milované osoby.

Jak píše Venglářová (2008), existuje i celá řada lidí, kteří mají důvody k tomu, aby žili v páru. Důvodem mohou být tradice, které jsou v naší zemi pevně ukotvené, dalším důvodem může být ale i fakt, že některé sociální skupiny nejsou schopny samy ekonomicky žít; příčinou může být i to, že člověku je samotnému těžko a potřebuje k sobě někoho druhého.

Soužití nesezdaných párů je dnes naprosto běžné, proto není výjimkou ani narození dítěte do takového vztahu, a zároveň tato situace není předmětem veřejného pohoršení a odsuzování rodičů dítěte (nikoho nezajímá, že matka a její dítě má odlišné příjmení, jako tomu bylo dříve, apod.) (Bachárová, 2015).

Ve společnosti dochází k objevování nového typu partnerského soužití a tím je *„spolu, i když každý zvlášť“* nebo také *víkendové manželství*. *Stále častěji do našeho slovníku proniká i anglický termín mingle (v překladu smíchat se, promíchat se), který znamená, že muž a žena sice mají partnerský vztah, ale každý si chrání svoje vlastní soukromí a vídají se většinou jen o víkendech – a to ještě ne vždy“* (Bachárová, 2015, s. 20). Mingle typ tedy znamená, že spolu mají dva lidé určitý partnerský vztah, ale nežijí spolu ve společné domácnosti. Každý má svůj byt, hradí si svoje vlastní bydlení.

Většinou jsou to buď mladí lidé, kteří nemají dostatek financí, proto bydlí u svých rodičů, nebo lidé, kterým je kolem čtyřiceti let a rozešli se s partnerem a chtějí nějaký čas bydlet sami, sami se probouzet a usínat, ačkoliv se novému vztahu do budoucna nebrání.

Právě tento model může být důsledkem toho, že osoby už zažily nějaký rozchod nebo rozvod, a proto se bojí navazovat klasické vztahy, zároveň však nechtějí zůstat úplně sami. Vzhledem k tomu, že tento model zůstává skrytý běžným demografickým šetřením, která se zaměřují na zkoumání domácností, nelze jej zahrnout do triády *sezdané partnerství, nesezdané soužití a lidé bez partnera* (Bachárová, 2015).

Častým jevem v dnešní společnosti je zároveň i to, že dlouhodobé vztahy procházejí krizí a často končí úplným rozpadem. Právě tato skutečnost je důvodem, proč mladí lidé nemají motivaci uzavírat manželství, neboť si nejsou jisti pevností vztahu a jeho dlouhodobým trváním. V dřívějších dobách, pokud manželství nefungovalo, společnost spíše vyvíjela tlak na pár, „aby to nějak vydrželi“ a partnerskou krizi překonali, přestože rozvody existovaly. Dnes je tomu právě naopak. Když mají lidé ve vztahu pocity nudy, stereotypu, zklamání apod., převládá tendence ze vztahu raději odejít, aniž by projevili snahu tyto krize řešit nebo překonávat, a proto je spíše výjimkou, když spolu žije nějaký pár třeba i desítky let (Bachárová, 2015).

O této problematice píše i Zunová (2014). Podle ní tyto problémy zažívají hlavně ženy, které žijí v manželství v domku na okraji měst nebo v satelitních sídlech nedaleko velkoměst, tzv. „zelené vdovy“. Tyto ženy s dětmi tráví veškerý svůj čas doma, nežijí ve společnosti mezi lidmi, starají se o domácnost a nejsou zaměstnány. Manžel, který odchází časně ráno do práce a vrací se až večer, nemá čas věnovat se rodině a partnerce, a tak se žena cítí osamělá a odstrčená, což právě může vést k různým manželským konfliktům a krizím.

Podle Vágnerové (2007) se dnešní mladí lidé kloní právě k alternativě života bez trvalého partnera nebo k nesezdanému soužití, neboť míra spokojenosti mladých lidí v manželském svazku klesá. Manželství je sice vztah, kdy dochází k upevnování pocitu bezpečí, důvěry, opory, ale v dnešní společnosti převládá spíše pocit, že vstup do manželství je omezující a příliš zavazující. Uzavření manželství znamená pro mnohé

muže ztrátu vlastní svobody, mívají pocity, že se vrátí do doby, kdy byli malými dětmi, a že se budou muset podřizovat jako tehdy. Proto se manželství snaží vyhýbat.

Důvodem, proč si mladí lidé myslí, že pro ně není manželství výhodné, je, že jsou o této formě soužití málo informovaní a nechápou, že nejen manželství, ale každé partnerství vyžaduje určitou toleranci a neobejde se bez napětí a konfliktů v různých situacích. Pakliže dojde k uzavření manželství, je to na základě lásky, pocitu bezpečí a rozhodnutí obou partnerů (Vágnerová, 2007).

Důvodem, proč dnes mladé páry vstupují do manželství, je zejména rodičovství. V dnešní společnosti se od mladých lidí předpokládá, že vstoupí do sňatku a zplodí děti. Vágnerová toto označuje jako *sociální normu*. Současně společnost akceptuje i to, že mladí lidé odkládají založení rodiny a dávají přednost svým vlastním potřebám. Pakliže mají vlastní byt, zajištění materiálních a ekonomických potřeb, objevuje se i touha stát se rodičem (Vágnerová, 2007).

V tomto případě hraje velkou roli i úloha antikoncepce ve společnosti, která umožnila změnu z předchozího modelu, kdy bylo plánování dětí v „rukou přírody“, na současný stav, kdy si může žena/pár těhotenství i počet dětí přesně naplánovat (Vágnerová, 2007). Tento význam antikoncepce potvrzuje ve své publikaci *Rodina a společnost* (2006) i profesor Ivo Možný.

Právě tím, že společnost pomáhá rozvíjet individualitu osob, nejsou na ně kladeny tak vysoké nároky a požadavky. Samotní rodiče těchto mladých lidí nevědí, co je vlastně pro jejich dítě nejlepší – zda se je snažit „hnát do dospělosti“ a osamostatnění se, nebo je na nich nechávat delší dobu závislé.

Když se podíváme na tabulku (viz *tabulka 1*, s. 17), která v číslech popisuje sekulární trendy ve vývoji obyvatel od roku 1989, můžeme z ní vyčíst mnoho údajů nejen o životě mladých lidí, ale i změnách, které v průběhu let nastupují. Tabulka nám ukazuje vývojové tendence, které se týkají odložení uzavírání manželství mladých lidí po roce 1989. Vidíme také, že mladí lidé odkládají narození dítěte na pozdější dobu, což poté souvisí i s nízkou porodností, naopak se navyšuje počet lidí, kteří mají pouze jedno dítě, nebo žádné. Dále je z tabulky patrné, že lidé si vybírají spíše jiné formy soužití, než je uzavírání manželství, a že narůstá počet svobodných matek. V neposlední řadě

také čím dál více dochází k rozvodům, zejména u generace starší. U mladých lidí, kteří uzavřeli manželství, spíše počet rozvodů klesá (Langmajer, 2006).

Tabulka 1. Sekulární trendy ve vývoji obyvatel od roku 1989

	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001
Sňatečnost (sňatky na 1000 osob)	7,8	7,0	6,4	5,3	5,6	5,2	5,1
Průměrný věk nevěsty	24,3	24,3	24,8	25,8	27,0	27,6	28,3
ženicha	27,2	27,5	27,9	28,8	30,0	30,6	31,3
Průměrný věk matky při porodu	24,5	24,7	25,0	25,8	26,4	26,9	27,2
Rozvodový index (rozvody/100 sňatků)	38,6	40,8	45,8	56,7	56,2	44,2	60,3
Rozvody do 3 let po sňatku v (%)	24,9	25,8	23,2	19,3	15,5	17,1	15,8
Po 20 letech trvání manželství v(%)	12,0	12,7	13,5	15,3	16,7	19,1	18,8
Poměr rodin s jedním dítětem	54,5	55,3	57,1	58,3	58,7	57,8	58,1
s dvěma dětmi	38,7	38,4	37,7	36,2	36,9	37,0	36,9
s třemi a více dětmi	6,8	6,3	5,6	5,5	5,3	5,2	5,0

(Langmajer, 2006, s. 171)

Langmajer (2006) dále uvádí, že společnost dává mladým lidem více prostoru a času, aby mohli převzít odpovědnost sami za sebe a stát se dospělými, a to je důvodem, proč mladí lidé manželství a rodičovství přikládají velký význam, což je pravděpodobně i důvod, proč klesá počet rozvodů u mladších lidí.

Jak uvádějí Sak (2012) a Kolesárová (2012), jestliže bychom chtěli na tuto problematiku pohlížet z historického hlediska, forma rodiny se začala měnit po druhé světové válce. Ovšem ne tak rychle, jak se očekávalo, a proto docházelo ke krizím v rodinách. Původně měl hlavní slovo otec a byl považován za nejvyšší autoritu v rodině. Jeho postavení v rodině se však postupně měnilo. Pojetí rodiny se proměnilo z patriarchálního typu v partnerský. Ve společnosti se v této době měnilo

také postavení mužů a žen, což se odráželo i v rodinách. Další změna se projevovala ve snížení působení vlivu církve v nábožensky založených rodinách.

Se všemi těmito změnami právě souvisí i to, že ženy začínají více pracovat a budovat kariéru, což má za následek snižující se počet dětí v rodinách a s tím související i nižší porodnost. Ženy začínají více toužit po vzdělání, aby se mohly uplatňovat na trhu práce. To mělo za následek, že se začala více projevovat důležitost dalších členů rodiny – prarodičů, kteří se mohou o dítě starat, vychovávat jej nebo se mohou na výchově a hlídání vnoučete podílet jen částečně a střídat se s různými společenskými institucemi jako jsou například mateřské školy, jesličky nebo školní družiny (Sak, Kolesárová, 2012).

Podobný názor má Mlýnková (2011), která ve své knize uvádí, že jedna z forem, jak pomáhat rodičům s výchovou dítěte, je vícegenerační soužití. Tato forma je prospěšná pro všechny tři generace. Prarodiče mohou získávat znalosti např. v oblasti nové informační technologie (mobilní telefony, internet), naopak děti poznávají seniorskou populaci a přebírají vzorce chování od svých rodičů – například tolerování a opečovávání prarodičů. Další výhodou je i to, že rodiče mohou svěřit svého potomka do péče prarodičů, zatímco musí vykonávat práci. V naší kultuře mladé rodiny se svými rodiči většinou nebydlí, i přesto jsou s nimi v úzkém kontaktu. Tato situace je ovlivněna velikostí bydlení, často se totiž jedná o malé byty, které neumožňují vícegenerační soužití. Výjimku může tvořit bydlení v menších obcích, kde bývají obvyklé domy s více místnostmi. V případě, že jsou manželé ochotni bydlet se svými rodiči, může být toto soužití užitečné pro všechny generace a výhodné i v ekonomické oblasti.

Možný (2006) k této problematice dále uvádí, že problémem matek je právě sjednotit zaměstnání s rolí matky tak, aby nebyl narušen správný chod domácnosti. Důležitá je pak i společnost, ve které ženy žily. Jinak to vypadalo v padesátých či v sedmdesátých letech minulého století v západní Evropě nebo v její východní komunistické části. U nás se tehdy prosazovala teze, že lépe se základním dovednostem naučí dítě v jeslích, než doma s matkou, a to zásluhou odborně školených pečovatelek. Rodiče tedy chodili do práce a dítě svěřili do jeslí. Děti, které byly přenechány na starost jeslím, byly ale často nemocné, a tak matky musely se svými dětmi nakonec

zůstávat doma. Stát byl tak nucen kvůli krátké mateřské dovolené a dětem umístěným do jeslí doplácet. Z toho důvodu byla zavedena delší mateřská dovolená, aby mohly být matky s malými dětmi doma. Sedmdesátá léta dvacátého století pak také ovlivnila rodiny v rozhodování, zda mít a kdy děti plodit, současně se projevil pokles porodnosti (Farková, 2009).

Podle Klause (2013) se dnes začíná prosazovat názor, že hlavní úlohou rodiny není reprodukce rodu a společnosti, ale uspokojení jednotlivců. Na uzavírání manželství se pohlíží jako na formalitu nedůležité povahy. V podstatě se spíš považuje za důležitý sňatek ve významu uzavírání manželství homosexuálů.

Klaus (2013) dále uvádí, že dříve rodiny chtěly mít co nejvíce dětí, aby si zajistily, že se o ně na stáří někdo postará. Dnes je význam rodičovství zpochybňován a lidé spoléhají na to, že se o ně postará stát.

Stát se stará o rodiny a usiluje o zlepšení jejich situace formou *přídavků na dítě, porodného, mateřského příspěvku a rodičovského příspěvku* a zároveň se snaží ulevovat rodinám s dětmi. Ty platí menší daně než osoby, které děti nemají. Tato situace je přínosná, neboť se bezdětným občanům peníze vrátí formou státní penze nebo podporou v nezaměstnanosti z daní mladých občanů České republiky (Gola, 2009).

Bohužel vzhledem k tomu, že dochází k stále většímu počtu rozvodů a stále přibývá dětí z neúplné nebo rozpadlé rodiny, je pro stát velmi obtížné financovat tuto situaci, protože když se rodina rozpadne, je potřeba dítě zaopatřit, aby mělo řádnou výchovu a péči a jistoty pro budoucí život i v profesní oblasti (Klaus, 2013). Kozlová (2005, s. 31) také uvádí, že rodiny s jedním rodičem jsou ve společnosti čím dál častějším jevem. „*Jedná se o rodiny vzniklé rozvodem, rozchodem, ovdověním, adoptí dítěte osamělou ženou nebo porodem mimo manželství, partnerství. (...)*

Obecně lze osamělé matky rozdělit do tří skupin. Osamělé matky, kterým manžel, partner zemřel, tedy vdovy s dětmi. Osamělé matky, které mají děti z rozpadlého vztahu. Třetí skupinou jsou matky, které záměrně zůstávají svobodné a mají dítě/děti s mužem, s nímž neplánují trvalý vztah, popř. ženy, které dítě adoptovaly, přijaly do pěstounské péče – zvolily mateřství bez partnera“ (Kozlová, 2005, s. 31).

Podle Sobotkové (2007) může na svobodnou matku působit mnoho okolností, proč se rozhodla pro život „mateřství bez partnera“. Jedním z důvodů může být, že je žena nevyzrálá a neví, co jí čeká v budoucnosti, neboť je pro ni obtížné založit a udržet trvalý vztah, a rozvíjet svoji individualitu v dnešní společnosti tak, aby byla šťastná, a narození dítěte považuje jako jistotu „nového vztahu s někým“. Vztah matky a dítěte je velmi důležitý, ovšem pro správný vývoj dítěte se považuje za stále nejdůležitější, pokud je tu blízkost obou partnerů (Polák, 2007).

V České republice také často dochází k tomu, že mladé páry si rodinu vůbec nezaloží, jelikož je to pro ně finančně náročné. Někteří kvůli svému zaměstnání možnost mít děti obětují a k založení rodiny vůbec nedojde. Na tomto stavu se výrazně podílí i ekonomická situace v České republice (Henzl, 2014). Jak uvádí i Klaus (2013) v důsledku současného stavu České republiky se mladí lidé kloní k alternativě děti nemít a rodinu nebudovat, což vede k nízké porodnosti a stárnutí populace, což není problém jen v našem státě, ale i v dalších evropských zemích.

Dělení faktorů ovlivňující porodnost dle Farkové (2009):

1. *Demografické faktory* – závisí na tom, kolik se vyskytuje v populaci žen, které jsou v plodném věku. Jestliže je nižší počet, znamená to, že se tedy bude rodit i méně dětí.
2. *Vzdělání ženy* – v současnosti se objevuje trend, že ženy, které vystudovaly vysokou školu, chtějí nejdříve budovat kariéru a těhotenství a výchovu dítěte odkládají na pozdější dobu. Tím se zkracuje doba pro plození dětí, v důsledku čehož klesá i počet dětí v rodinách.
3. *Tradiční role* – zde je právě rozpor mezi postavením ženy v rodině a její kariérou. Tento faktor vede u některých mladých k poklesu porodnosti.
4. *Kulturní faktory* – proměna výchovy, hodnot a norem.
5. *Ekonomické faktory* – s více dětmi může klesnout životní úroveň rodiny.
6. *Populační klima* – je způsobeno tím, že se muži uplatňují na trhu a zaměřují se na pracovní výkon, tím je způsoben pokles porodnosti. To má za následek neúspěch sociální demografické reprodukce.

V současné společnosti narůstá počet lidí, kteří žijí bez trvalého partnera, tzv. *single* život. Společnost však vnímá rozdílně ženu a muže, kteří se rozhodli takto žít. Na svobodného muže se většinou nepohlíží negativně, jen se může stát, že se stane cílem seznamovacích schůzek, což může být mužům na obtíž. Naopak ženy bývají terčem posměchu a nepochopení okolí. V tomto ohledu se však situace postupně zlepšuje (Haňková, 2010).

1.2 Mateřské centrum pro mladou rodinu v Českých Budějovicích

V předchozí kapitole jsme si ukázali, s kolika různými problémy se musí potýkat mladé rodiny. V dnešní době, kdy si tyto problémy uvědomuje stále více lidí, však existuje celá řada institucí, které se snaží takovýmto rodinám pomáhat. Jednou z těchto organizací je právě M–Centrum pro mladou rodinu v Českých Budějovicích, jejíž činnost si v této kapitole charakterizujeme.

M–Centrum pro mladou rodinu se nachází v lokalitě Máj v Českých Budějovicích na ulici A. Barcala 40/1791 (Mateřské centrum Máj, 2008a). Vzniklo jako občanské sdružení v březnu roku 1997 a registrované bylo Ministerstvem vnitra ČR 2. dubna 1997. Vznik M–Centra iniciovaly mladé rodiny, které se scházely u sebe doma s ostatními mladými a konaly různé společné zábavy (Mateřské centrum Máj, 2008b). V současnosti je M–Centrum nezisková organizace, která je určena nejen pro mladé rodiny, ale i pro veřejnost, pro kterou centrum pořádá různé akce, jako jsou např. karnevaly, soutěže, burzy apod. (Mateřské centrum Máj, 2008c).

Jak při zakládání vznikl název centra, popisuje Matějková (2008): Existují dva odlišné názory nato, proč bylo do názvu umístěné písmeno „M“. První tvrdí, že to znamená mateřské, tedy odkazuje celým názvem k mateřství. Dalším názorem je, že „M“ odkazuje k místu, kde je centrum vybudováno – místo zvané Máj. Postupně se začalo spojovat se symbolem rodiny v logu M–CMR, tzn. „M“ představuje manžele, kteří své děti drží za ruce (viz obr. 1).

(Obr. 1)

Mateřské centrum je členem Sítě Mateřských Center a spolupracuje i s ostatními mateřskými centry. *„Sít' mateřských center o.s. vznikla v roce 2002 na základě dlouholeté neformální spolupráce mateřských center. Posiluje občanský život komunity, hodnoty rodiny a mezigeneračních vztahů, úlohu rodičů, mateřskou a otcovskou roli ve společnosti, podporuje právní ochranu rodiny, mateřství a rovných příležitostí*

pro všechny, usiluje o zdravý život ve zdravém prostředí. Sít' MC spojuje, podporuje, vyhledává, mapuje, prosazuje, posiluje, spolupracuje a inspiruje. V současné době sdružuje Sít' MC téměř 300 členských MC“ (Sít' mateřských center, 2009). M–Centrum je také členem RADAMBUK (Rada dětí a mládeže jihočeského kraje), kde spolupracuje na různých úrovních.

Provoz M–Centra:

Provoz mateřského centra je podle stanoveného týdenního plánu dělen na dopolední, odpolední a večerní.

Dopolední provoz je od 9 do 12 hodin a je určen pro děti od 0 do 4 let. Programy, které probíhají v tomto čase, jsou v ceně se vstupem a začínají od 10 hodin. Jestliže se dítě zrovna nechce účastnit dopoledního programu, pracovníci centra jej nenutí a respektují jeho přání. Matka dítěte však musí dbát na to, aby v případě odmítnutí účasti na programu dítě nevyrušovalo ostatní při práci.

Odpolední provoz, který je vyhrazen pro děti starší 3 let, probíhá časově podle konkrétních aktivit, na které je nutné se předem přihlašovat. Nabídka těchto kroužků je vcelku pestrá. Patří mezi ně:

➤ **Hudební školička**, kde děti zpívají jak samostatně, tak ve skupině různé písničky (lidové i moderní). Kroužek je zaměřen na „hru na tělo“ (dětí tleskají, dupají) a využívají se i hudební nástroje. Kroužek je vhodný pro děti ve věku 3,5 – 7 let (Mateřské centrum Máj, 2008d).

➤ **Výtvarná dílnička** je založena na rozvíjení jemné motoriky. Dítě se učí malovat, lepit a stříhat. Doporučuje se pro děti předškolního věku (3,5 – 7 let), kdy se učí pozornosti (Mateřské centrum Máj, 2008e).

➤ **Sportík**, kde se u dětí rozvíjí pohyb, pro který se využívá různého sportovního nářadí. Důraz je kladen na to, aby děti rády sportovaly. Kroužek je určen pro děti ve věku 3,5 – 7 let (Mateřské centrum Máj, 2008f).

➤ **Aerobik**, který je vhodný pro děti od 4 – 10 let (Mateřské centrum Máj, 2008g).

➤ **Tanečky** pro děti 4 – 6 let, zde se děti učí rytmu hudby, pohybu, správnému držení těla apod. (Mateřské centrum Máj, 2008h).

➤ **Moderní tanec** pro děti 7 – 12 let zahrnuje učení se baletu, modernímu tanci a gymnastice (Mateřské centrum Máj, 2008i).

➤ **Sborový zpěv**, který je rozdělen podle věku pro děti ve věku 4 – 6 let a pro děti 6 – 11 let (Mateřské centrum Máj, 2008j).

Večerní programy jsou určeny výhradně pro dospělé. Může se jednat o jednorázový kurz, nebo několik lekcí (Mateřské centrum Máj, 2008k). Mezi tyto aktivity patří např. jóga v denním životě, pilates, power jóga, zumba, rehabilitační cvičení, kreslení pravou mozkovou hemisférou, Aerobik, cvičení na míčích a HIIT (Mateřské centrum Máj, 2008l).

Vedle pravidelného plánu navíc pořádá M–Centrum různé akce, o jejichž konání se můžeme dozvědět v programu vydávaném pravidelně každý měsíc na internetových stránkách centra (Mateřské centrum Máj, 2008m).

Většinou se jedná o akce pořádané každoročně, jako například masopustní radovánky, setkání při vánočních a velikonočních svátcích, příchod Mikuláše, Noc s Andersenem, prázdninové výlety, Martinská slavnost, Strašidelná noc a Šipkovaná. Navíc je také možno M–Centrum použít jako místo, pro konání soukromých akcí, např. oslavy narozenin dětí (Kovářnová, Skalová, 2012).

K tomu, aby mohlo M–Centrum uspořádat nějakou akci, je potřeba několik dobrovolníků, kteří se podílí na organizaci – příprava programu, soutěží, propagace, roznášení letáků apod. Do chodu centra se tedy zapojují jako dobrovolnice maminky dětí, dále pak lidé, kteří mají výtvarný talent, jež uplatňují při tvorbě výzdoby v tomto zařízení. Osoby, které mají talent v organizování, se mohou prosadit v organizaci her a soutěžních akcí či burz. V neposlední řadě je možné se nepřímo podílet na chodu a činnosti centra formou poskytnutí sponzorského daru, za které pak centrum bude moci pořídit různé materiály potřebné k výtvarným činnostem – vodové barvy, pastely, papíry apod. (Mateřské centrum Máj, 2008n).

Důležitým dokumentem pro M–Centrum je provozní řád, kde jsou sepsána pravidla provozu, aktivity, povinnosti návštěvníků a základní ustanovení. Mezi pravidla neboli povinnosti služby patří:

- přijít do budovy o deset minut dříve před otevřením, projít místnosti, zkontrolovat stav, zda je vše v pořádku, otevřít okna a rozmístit židle,
- přivítat maminky, popř. od nich vybírat peníze na provoz M–Centra, poté hlídat zapisování maminek do knihy návštěvníků,
- sdělovat všem informace o M–Centru,
- zajišťovat jídlo,
- dohlížet na plnění aktivit,
- po skončení uklidit a vše řádně zamknout.

Služba dále nesmí pouštět do budovy osoby nemocné nebo špinavé. Osoby, které se chovají nevhodně a porušují řád, může požádat, aby opustily M–Centrum. Z důležitých důvodů může služba budovu i uzavřít.

Aktivitami má provozní řád na mysli všechny aktivity, které v M–Centru probíhají podle časového rozvrhu a harmonogramu jednorázových akcí. Právě všechny aktivity musí být schváleny výborem sdružení, aby mohly být zařazeny do rozvrhu na bázi žádosti, ve které musí být obsažena náplň programu, délka trvání, personální nezbytnosti a vedoucí osobu, jejímž úkolem je propagace akce, uspořádání a organizování činnosti a slušné chování všech, kdo se zúčastní.

Posledním bodem provozního řádu jsou povinnosti návštěvníků, mezi které patří:

- dodržování provozního řádu, příkazů a pokynů vedoucího,
- dále pak nutnost se zapsat do knihy návštěvníků, když osoba přijde do M–Centra, a věnuje mu finanční příspěvek, musí se přezout a nesmí rušit ostatní,
- zákaz vstupu osobám, které jsou nemocné, mají infekční choroby,
- zákaz vstupu zvířatům,
- vstup nezletilých dětí je povolen pouze v doprovodu rodičů nebo osoby, která je starší 18 let, a nesmí zůstat bez jejich dozoru,
- zákaz kouření, konzumace alkoholu, jídlo je povoleno konzumovat pouze na místě tomu určeném,

- zákaz nošení hraček mimo prostory vyhrazené pro hraní (dětský koutek)
- povinnost si po sobě uklidit

(Mateřské centrum Máj, 2008o).

M–Centrum disponuje věcmi, které slouží k potřebě maminek a dětí. Jedná se například o přebalovací pulty, postýlky, autosedačky, dále pak nočníky pro děti apod. Maminky mají možnost se na recepci občerstvit, koupit si sušenky nebo něco k pití (Mateřské centrum Máj, 2008p).

Na závěr je třeba uvést, že činnost M–Centra je podmíněna sponzorskými dary, bez kterých by nemohlo centrum fungovat. Jako hlavního sponzora si můžeme uvést např. Magistrát města České Budějovice (Mateřské centrum Máj, 2008q).

1.3 Příklady dobré praxe

V M–Centru v rámci vlastní činnosti došlo k realizaci několika projektů. Mezi úspěšné se řadí projekt, který se nazývá: *Usnadnění návratu na trh práce ženám a mužům na rodičovské dovolené a po jejím ukončení*. Na tomto projektu se finančně podílely Evropská unie a Jihočeský kraj. Tento projekt se zaměřoval na rodiče, kteří jsou na rodičovské dovolené, nebo jim rodičovská dovolená končí. Důvodem vzniku bylo vytvoření sociálního zázemí a následně poskytnutí pomoci, aby se mohli uplatnit na trhu práce.

Toho M–Centrum dosáhlo pomocí vzdělávacích kurzů, které poskytovalo bezplatně, a vytvořením poradenského centra. Kurzy byly počítačové pro začátečníky i pokročilé a kurzy komunikační dovednosti. M–Centrum zajišťovalo i hlídání dětí, jejichž rodiče se kurzu účastnili. Vytvořením poradenského centra, měli rodiče možnost na RD a po ukončení RD dozvědět se více informací o trhu práce, každý jednotlivý rodič se zúčastnil individuálního pohovoru a mohl si napsat životopis. Poradenské centrum se zabývalo poněkud neobvyklými pracovními úvazky, ke kterým se pořád ne moc přihlíží. Jedná se o částečné úvazky a sdílené pracovní úvazky s cílem působit na zaměstnavatele různými pohovory, semináři apod. Partnery projektu jsou o.s. Mesada, Úřad práce a Jihočeská hospodářská komora (Mateřské centrum Máj, 2008r). V rámci tohoto projektu byly kurzy poskytovány zdarma z toho důvodu, že projekt byl dotován z Evropské unie a ze státního rozpočtu (Hosnedlová, 2009).

Kurzy tohoto projektu začaly v roce 2007, konkrétně počítačové kurzy byly otevřeny 22. ledna 2007. Tohoto kurzu se zúčastnilo 12 matek, které přicházely každé pondělí po dobu tří měsíců. Ukončení bylo závěrečným testem, po jehož úspěšném vyplnění získaly certifikát. Tyto matky se naučily pracovat s MS Office, s internetem a e-mailem.

Poté navazovaly další počítačové kurzy do března 2008, např. kurz komunikační dovednosti probíhal již od roku 2007 do března 2008. Konal se v deseti tříhodinových lekcích. Ženy, které navštěvovaly tyto kurzy, se dozvídaly, co je potřeba udělat, aby se mohly uplatnit na trhu práce. Učily se psát si životopisy a motivační dopisy. Úspěšné

ukončení znamenalo získání *Osvědčení o absolvování kurzu*. Počítačových kurzů se zúčastnilo 72 maminek a kurzů komunikačních dovedností celkem 60 (Mateřské centrum Máj, 2008ř).

Drdová (2008) uvádí, že v březnu 2007 došlo k prvnímu otevření poradenského centra pro rodiče na RD a po skončení RD, jehož záměrem je (jak jsme již výše uvedli) pomoci klientům, vrátit se zpět na trh práce. „*Každý projde nezávazným osobním pohovorem, při němž si ujasní své plány a možnosti, odpoví si na otázky „Co mohu nabídnout?“, „O jaké zaměstnání bych měl/a zájem?“*“ (Drdová, 2008).

Součástí práce poradce centra je informovat zaměstnavatele, se kterými je v kontaktu, o klientech, kteří by chtěli pracovat na méně obvyklý pracovní úvazek (částečný úvazek). Jestliže se tito zaměstnavatelé rozhodnou, že by zaměstnali klienty na částečný nebo jinak upravený závazek, řeší tuto situaci mezi sebou (Drdová, 2008).

Drdová (2008) dále uvádí, že nově se na trhu práce objevují sdílené pracovní úvazky. Jsou určené pro rodiče s dětmi, kteří by chtěli pracovat na zkrácený úvazek. Jedná se o novější formu pracovního úvazku, neboť jeden pracovní úvazek je rozdělen mezi dva lidi a záleží na vzájemné dohodě, kdy který z nich bude pracovat. V rámci těchto úvazků probíhal seminář, kde se mohly matky s touto formou úvazku seznámit. Jelikož měly ženy o tento typ úvazku zájem, vyplňovaly dotazník, čímž byly zařazeny do databáze zájemců. Databáze je přístupná na webových stránkách M–Centra, kde jsou uvedené jejich údaje (vzdělání, praxe...), a zaměstnavatelé si podle tohoto registru (databáze) mohou vybírat zaměstnance.

Jak zmiňuje Kolínská (2008), toto téma k nám přišlo z ciziny, ovšem ani v cizině není tento typ úvazku nijak zvlášť rozšířen, neboť mezi alternativními úvazky zaujímá 1%, což by se po zavedení a rozšíření mohlo změnit.

Mezi další projekty M–Centra patří projekt *Rozvoj M–Centra pro mladou rodinu*, jehož realizace proběhla od srpna 2007 do června 2008 (Hejduková, 2008). Dalším důležitým projektem byla *Pomoc k úspěšnému návratu na trh práce*. M–Centrum v rámci projektu pořádalo kurzy tržní gramotnosti, kde bylo možné naučit se komunikační a obchodní dovednosti, dále pak základy v oblasti marketingu

a managementu a další. Kurzy byly určeny pro matky a otce na RD, byly poskytovány zdarma a po absolvování dostali účastníci osvědčení. Kurzy probíhaly v době od září 2011 do června 2013 (Mateřské centrum Máj, 2008s).

V současné době v M-Centru žádné kurzy ani poradenské centrum neprobíhají. M-Centrum by ale chtělo obnovit kurzy i poradenské centrum.

2. Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem práce je prezentovat nejdůležitější problémy vyskytující se v životě současných mladých rodin a ukázat, jak při jejich překonávání může pomoci M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice. Současně zjistit těžkosti a obtíže, které Centru brání v rozvíjení aktivit a navrhnout některá optimalizační doporučení. Na tomto základě byly stanoveny následující výzkumné otázky.

1. Výzkumná otázka

Které problémy v činnosti M–Centra pro mladou rodinu České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější?

2. Výzkumná otázka

Jaká řešení aktuálních problémů respondenti navrhnou?

3. Metodika

Vzhledem k tématu bakalářské práce M–Centrum pro mladou rodinu, bylo v první řadě potřeba seznámit se s činností tohoto centra, zjistit si informace o chodu a seznámit se s prostředím, kde se měl následný výzkum uskutečnit. Současně jsem si vyhledala potřebnou literaturu, abych se dobře zorientovala v tématu a ve způsobu, jak výzkum nejlépe provést.

Miovský (2006) potvrzuje, že důležitým předpokladem je právě seznámení se s prostředím. Dále píše, že by měl tazatel dopředu vědět, co chce od účastníků výzkumu zjistit, a mít promyšlené, jakým způsobem by měl výzkum proběhnout. Hendl (2008) popisuje výhody kvalitativního výzkumu, který je použit pro tuto práci. Jednou z nich je například, že umožňuje získat informace o problému více do hloubky. Zkoumaný jev se zjišťuje v přirozeném prostředí a je možné navrhnout teorie. Mezi nevýhody pak řadí například časovou náročnost u sběru analýzy dat a ovlivnitelnost výsledků výzkumníkem.

Praktickou část bakalářské práce jsem tedy zpracovala na základě kvalitativního výzkumu s využitím techniky strukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Hendl (2008) popisuje, jakou techniku je třeba použít. Otázky musí být předem připraveny a správně formulovány. *„Tento typ rozhovoru se používá, když je nutné minimalizovat variaci otázek kladených dotazovanému. Redukuje se tak pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně strukturně lišit. Data z takového interview se snadněji analyzují, protože jednotlivá témata se lehce v přepisu rozhovoru lokalizují“* (Hendl, 2008, s. 173).

Tyto otázky jsem tedy sestavovala tak, abych naplnila stanovený cíl, a dozvěděla se co nejvíce o současných problémech M–Centra. Původně byl počet respondentů stanoven na 10, během výzkumu se však ukázalo, že v tomto centru jsou v současné době zaměstnány pouze 3 osoby, proto bylo potřeba do výzkumu zařadit i osoby, které přímo v centru nepracují, ale dokážou odpovědět na některé otázky týkající se jeho chodu a problémů. Dalšími dotazovanými tedy byli i pracovníci jiných center

v Českých Budějovicích s podobným zaměřením na pomoc rodinám. Domnívám se totiž, že rozhovory s nimi jsou přínosné pro práci zejména proto, že problematice rozumí. Důvodem zároveň bylo i to, že bych mou bakalářskou prací chtěla přispět k sebereflexi pracovníků M–Centra a dále k prohloubení vztahů s pracovníky dalších institucí, které také pomáhají mladým rodinám. Z tohoto důvodu bylo potřeba sestavit dvě varianty otázek. Jednu pro skupinu pracujících nebo úzce spolupracujících s M–Centrem a druhou pro osoby, které pracují v institucích podobných M–Centru.

Předem připravené otázky, na které dotazované osoby odpovídaly, byly zaměřené na zjišťování, s jakými problémy se M–Centrum potýká. Několik otázek se týkalo přímo konkrétních problémů, se kterými by se dle mého názoru podobné instituce mohly potýkat. Další otázky nebyly tak konkrétní, respondenti měli možnost sami promluvit o dalších problémech a také navrhnout řešení. Rozhovory dále obsahovaly i otázky na identifikační údaje osoby, které plní pouze doplňující funkci, aby tak bylo možné dotazované dobře roztřídit, pro samotný výzkum však nejsou důležité.

Rozhovory probíhaly s pracovníky M–Centra přímo v centru, s ostatními dotazovanými na neformálních místech v Českých Budějovicích. Všechny rozhovory byly zaznamenány prostřednictvím diktafonu a následně přepsány do písemné podoby, jak je také nalezneme v přílohách. Díky nahrávkám tak bylo možné zaznamenat přesné odpovědi a také se soustředit výhradně na probíhající rozhovor.

4. Výsledky

Strukturovaný rozhovor se skládá z 18 otázek, které jsou rozděleny do tří částí. První část je zaměřena na identifikační údaje, druhá na zjištění možných vyskytujících se problémů a třetí na návrhy řešení těchto problémů.

Každý rozhovor, který jsem provedla, začínal třemi otázkami, kde jsem zjišťovala vzdělání, současnou pracovní pozici a dobu, jakou již tuto pozici vykonává. Tyto otázky byly pouze informativní a sloužily k lepšímu roztřizení respondentů, domnívám se totiž, že vzdělání a dostatečná praxe v oboru znamená dostatečné zkušenosti a znalosti, a tedy i odpovědi respondenta na následující výzkumné otázky jsou pro výzkum aplikovatelné. Tyto odpovědi však samotný výzkum neovlivňují.

Pro zpřehlednění jsem odpovědi na tyto otázky zapsala do tabulky č. 2.

Komunikační partneři ¹	Vzdělání	Pracovní pozice	Jak dlouho na pozici
Respondent A	Vyšší odborná škola	Vedoucí	4 roky
Respondent B	Střední odborná škola	Provozní asistent.	6 měsíců
Respondent C	Střední odborná škola	Provozní asistent.	4 měsíce
Respondent D	Střední odborná, kurz	Koordinátorka	9 let
Respondent E	Střední odborná škola	Vedoucí	7 let
Respondent F	Vysoká škola	Dobrovolnice	5 let
Respondent G	Vysoká škola	Vedoucí	6 let

Tabulka č. 2. Otázky identifikační, zdroj: Vlastní výzkum

¹ Respondenti A, B, C – pracovníci M-Centra
Respondent D – koordinátorka Sítě M-Center v jihočeském kraji
Respondenti E, F, G – pracovníci podobných center v Českých Budějovicích

V následující části uvádím výzkumné otázky, které byly zaměřeny na zjištění problémů, s nimiž by se mohlo M–Centrum potýkat:

4. *Jaký je v současné době zájem o služby, které M–centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?*
5. *Má M–Centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?*
6. *Je v M–Centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?*
7. *Vyskytují se v M–Centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?*
8. *Jaké další problémy v současnosti musí M–Centrum řešit?*
9. *Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?*

Otázky č. 4-9 jsem pokládala pracovníkům M–Centra, některé otázky i koordinátorce a poté pracovníkům v podobných institucích pomáhajících mladým rodinám v Českých Budějovicích. Nejprve jsem se ptala na konkrétní problémy, které by se mohly v centru vyskytovat, následně jsem nechala otevřenou otázku č. 8, pro vyjádření jiných problémů, které by se mohly ještě objevovat.

Vzhledem k tomu, že jsem chtěla problém zmapovat ještě více do hloubky, dotazovala jsem se respondentů E, F, G pracujících v jiných institucích a organizacích, navíc dvěma otázkami (č. 10 a 11) na M–Centrum pro mladou rodinu. Jako za důležitou pokládám výpověď respondenta E, který v rozhovoru uvedl, že je zakládajícím členem M–Centra.

10. *Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o mateřském centru pro mladou rodinu?*
11. *Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra?*

Pro ještě hlubší analýzu činnosti a problémů v M–Centru pro mladou rodinu byl proveden rozhovor také s koordinátorkou Síť Mateřských center pro Jihočeský kraj (při zpracovávání výzkumu byla označena jako respondent D). Respondent D odpovídal na některé otázky 4-9. Důvod, proč jsem do rozhovoru zařadila také následující otázky 12-16, bylo, že jsem doufala, že by mohly do tohoto výzkumu přinést další zajímavé informace.

12. *Bylo by potřeba rozšířit nabídku poskytovaných aktivit a činností v M–Centru? (o jaké)?*
13. *Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o činnosti M–Centra v Českých Budějovicích? Pokud ne, co byste proto udělala, aby se situace změnila?*
14. *Jak vypadá spolupráce mezi M–Centrem a jinými centry? Setkávají se na různých akcích?*
15. *Jestliže se v jiném centru vyskytují nějaké problémy, pomáhá spolupráce s M–Centrem pro mladou rodinu problémy nějak vyvažovat, například jedno centrum zafinancuje akci, druhé poskytne pracovníky? Nebo vůbec k tomuhle nedochází?*
16. *Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra pro mladou rodinu?*

Všechny výše uvedené otázky jsou určeny pro druhou část výzkumu, která zjišťuje vyskytující se problémy v centru, nebo i jiných podobných institucí. Následující třetí část se zaměřuje na návrhy řešení zjištěných problémů. Otázka 17 byla položena všem respondentům a otázka 18 krajské koordinátorce (Respondent D).

17. *Jaká navrhujete řešení? Jak by se dala zlepšit situace v M–Centru?*
18. *Jak byste řešila finanční problémy v M–Centru pro mladou rodinu?*

Otázka č. 4: *Jaký je v současné době zájem o služby, které M–Centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?*

Ukázalo se, že zájem o služby v M–Centru pro mladou rodinu je veliký, zejména co se týká večerních aktivit. Důvodem je možná to, že v lokalitě Máj se nenachází fitness centrum. Respondent A uvedl, že by uvítal vyšší zájem o dopolední aktivity. Respondent C uvádí, že zájem o službu je ovlivněn sezónností, kdy přes prázdniny je návštěvnost nižší, ovšem podotýká, že jsou ženy, které navštěvují M–Centrum i o prázdninách. Respondent D se shoduje s výpovědí ostatních o velkém zájmu a dodává, že zájem „se zvýšil po přestěhování mateřského centra do nových prostor komunitního centra.“

V porovnání s ostatními respondenty, kteří pracují v jiných institucích, nedochází k velkým rozdílům. Zájem je dostatečný, respondent E dokonce uvádí, že „se potýká s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce.“ Respondent F uvádí, že jejich centrum je založeno na jiných prioritách, tzn., že nemají prostory pro setkávání se, ale pořádají jednorázové akce, na ty je zájem také veliký, neboť jsou to tradiční akce, pokud však chtějí uspořádat nějaké nové, většinou je zájem malý. Ovlivněno je to pravděpodobně právě tím, že nemají k dispozici prostory k tomu určené. Ovšem respondent dodává, že je centrem jiného typu, kde hlavní prioritou bylo to, aby rodiny a manželství fungovalo.

Otázka č. 5: *Má M–Centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?*

Jelikož se jedná o nestátní neziskovou organizaci, finance pro činnost centra jsou získávány z projektů, což potvrdili i ostatní dotazovaní. Respondent A v rozhovoru prozradil, že si centrum našetřilo nějaké peníze, takže „nejdou s nulou“, tudíž není nutné omezit žádnou aktivitu. Podobnou situaci v oblasti financí uvádí respondent C, který zmiňuje, že v M–Centru pracuje na základě poskytnutí dotace na tuto pracovní pozici, neboť se jedná o občanské sdružení.

I ostatní respondenti z jiných institucí uvádí, že finanční příjem je podmíněn projekty, kdy respondent G zmiňuje, že „projekty bývají podpořeny menší částkou, než o kterou centrum žádá.“ Respondent E uvádí, že jako NNO², nemá také dostatek financí, což ale není důvodem k tomu, aby byly omezeny nějaké aktivity. K tomuto tématu dále dodává: „Dostatek financí by nám zajistil větší stabilitu - Centrum během 8 let bylo nuceno změnit 4x sídlo, díky dostatečným financím bychom si mohli dovolit komerční nájmy a ne spoléhat na rozmary státní legislativy, kde se neustále mění podmínky a majitelé budov...“

Otázka č. 6: *Je v M–Centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?*

Respondentky z M–Centra uvedly, že M–Centrum má dostatek zájemců o práci dobrovolníků a že se ještě nikdy nestalo, aby nějaká akce „pohořela“ na tom, že by nesehnaly dostatečný počet zájemců. Respondent C uvedl, že když se například pořádá nějaká burza, dobrovolníci se seženou vždycky a jsou ochotní.

U ostatních institucí je však situace opačná. Respondent E přímo řekl: „O dobrovolnictví v této práci není velký zájem - zpočátku je každý dobrovolník nadšen, ale většinou do roka činnost postupně ukončí a to především z důvodu odpovědnosti nebo jiné zainteresovanosti.“ Respondent F by byl také rád za více dobrovolníků, neboť by to přineslo větší jistotu, že bude dostatek dobrovolníků v případě, že by se pořádala nějaká akce. Pouze respondent G si na nedostatek dobrovolníků nestěžuje.

---

² NNO – nestátní nezisková organizace

Otázka č. 7: *Vyskytují se v M–Centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?*

Z odpovědí respondentů vyplývá, že problémy s matkami a dětmi se nevyskytují. Respondentka A se domnívá, že je to i díky tomu, že M–Centrum nenavštěvují romští spoluobčané. Tuto situaci komentuje takto: *„Romští spoluobčané sem nechodí, protože se tu platí, i když máme nejmenší vstupný v Českých Budějovicích, což je 50 Kč na celý dopoledne, v [jiném] centru je 50 Kč na dítě a ještě na hodinu, tak i přesto nejsou ochotni to dát.“*

V ostatních institucích zmiňují respondenti také, že k problémům s klienty nedochází, až na respondenta E, který k problematice uvedl: *„Samozřejmě tak jako všude dochází ze strany klientů k porušování a nedodržování řádu, jejich nespolehlivosti a nedochvilnosti při vázaných a nasmlouvaných aktivitách.“*

Otázka č. 8: *Jaké další problémy v současnosti musí M–Centrum řešit?*

Respondent A uvádí, že v M–Centru v současnosti žádné problémy neřeší. Respondent B pro zajímavost uvedl, co se dělo v minulosti: *„Stávalo se, když matky chodily na večerní cvičení, tak děti, které chodily k Salesiánům nad námi, pozorovaly matky přes skla.“* Respondent C uvedl problém, který je spojen s počasím, když je v létě horko a nezapíná se klimatizace. Někteří lidé si stěžují, že je horko, jiní naopak jsou rádi, že není zaplá z důvodu nachlazení.

Z hlediska jiných institucí zmiňuje respondent F problém *„jak pokračovat v práci, jak dál pracovat“*. Respondent E uvádí tyto problémy: *„Vhodné prostory spolu v ruce s nedostatkem financí a jako další zodpovědní a spolehlivý dobrovolníci se zájmem o činnost centra.“*

Otázka č. 9: *Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?*

Respondent A uvádí, že ke spolupráci dochází: „*Jsme členy Sítě mateřských center a spolupracujeme s ostatními mateřskými centry, dále jsme členy Radambuk, kde také spolupracujeme na různých úrovních.*“ Respondent D také potvrzuje spolupráci: „*Sít' MC a MC Máj v posledních 2 letech spoluorganizovaly např. semináře pro koordinátorky JČ MC – Netradiční výtvarné techniky, dále besedy pro rodiče – Reprodukční strategie s MUDr. Helenou Máslovou, Jak se s dětmi efektivně učit, Jak rozvíjet emoční inteligenci u dětí, a rekvalifikační kurz - Pečovatelka o děti.*“

Ovšem v jiných institucích uvádí například respondent F: „*Setkali jsme se na Bambiriádě, to je akce na konci května, kde se prezentují ty organizace, které pracují s dětmi. To je vlastně pod radou dětí a mládeže. Víme o sobě a jeden čas jsme se setkávali na radnici, tam byla tzv. skupina pro rodinu a tam jsme měli možnost se podílet nějakým způsobem na politice města ohledně rodin. Tam jsme se tak nějak víc poznali, posílali jsme si pak pozvánky, abychom věděli o sobě, co oni nabízejí, tak jako spíš takhle.*“ Respondent G zmiňuje, že je také členem Sítě mateřských center, ale v současné době s nikým nespolupracuje.

Respondent E uvádí: „*Nepořádáme společné akce s jinými MC v ČB, ale setkáváme se na různých akcích. Vyzýváme tato centra a další NNO k možnosti jejich prezentace, ať už vývěskou nebo vystoupením či interaktivním programem na našich akcích pro veřejnost. Spolupracujeme velice úzce s jinými NNO v oblasti zooterapie, sociálních služeb, kulturních, společenských a sportovních akcí, vodáctví, turistiky a tábornické činnosti, ochrany přírody a životního prostředí, s NNO, které poskytují obdobné služby jako naše centrum.*“

Otázka č. 10: *Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o mateřském centru pro mladou rodinu?*

Dotazovaní uvedli, že veřejnost je dostatečně informována. Respondent E uvedl, že dostatečná informovanost je o všech centrech (mateřská centra, rodinné centrum, křesťanské centrum v Českých Budějovicích).

Otázka č. 11: *Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra?*

Respondent E považuje za problémy v mateřském centru finanční nejistotu a s tím spojenou nestabilitu. K tomu ještě dodává, že spousta dotačních programů vylučuje finanční odměny, které by mohly pro centrum znamenat finanční injekci a které by mohly zaplatit např. kvalitního fundraisera³. Respondent F považuje za problémy v mateřském centru toto: „*Myslím si, že dobře fungující tým tam nemusí být, dostatek lidí v týmu nemají a také opět finance.*“

Otázka č. 12: *Bylo by potřeba rozšířit nabídku poskytovaných aktivit a činností v M-Centru? (o jaké?)*

Jelikož v M-Centru žádné kurzy aktuálně neprobíhají, respondent D uvádí, že by možná zavedl rekvalifikační kurzy pro rodiče.

Otázka č. 13: *Jak vypadá spolupráce mezi M-Centrem a jinými centry? Setkávají se na různých akcích?*

Respondent D potvrzuje setkávání: „*Ano. V MC Máj se nepravidelně konají setkání jihočeských MC a zástupkyně MC Máj se pravidelně účastní setkání a seminářů v jiných jihočeských MC. Účastní se také společných víkendových setkání, letních pobytů JČ MC a spolupracují na společných akcích na Krajském úřadě – beseda u kulatého stolu, výstavy fotografií z MC, případně na magistrátu ČB – předávání ocenění Společnost přátelská rodině.*“

---

³Fundraiser – vyškolená osoba, která se zabývá podáváním žádostí o dotace

Otázka č. 14: *Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o činnosti M–Centra v Českých Budějovicích? Pokud ne, co byste proto udělala, aby se situace změnila?*

Respondent D také potvrzuje předešlá centra: *„Veřejnost je o činnosti MC dostatečně informovaná. Nejúčinnějším nástrojem propagace je skvělá úroveň nabízených služeb, spolehlivost a aktuální informace na webu, facebooku, v regionálním tisku, rádiu a TV.“*

Otázka č. 15: *Jestliže se v jiném centru vyskytují nějaké problémy, pomáhá spolupráce s M–Centrem pro mladou rodinu tyto problémy nějak vyvažovat, například jedno centrum zafinancuje akci, druhé poskytne pracovníky? Nebo vůbec k tomuhle nedochází?*

Respondent D si myslí, že *„tímhle způsobem vzájemná spolupráce moc často neprobíhá. Spíše se jedná o vzájemnou výměnu zkušeností a zpětnou vazbu. Když se v některém MC vyskytne problém, se kterým už mají zkušenost jinde, podělí se o zkušenosti s jeho řešením.“*

Otázka č. 16: *Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra pro mladou rodinu?*

Respondent D uvádí: *„Nesystémovost financování, což vede k finanční i personální nestabilitě. Pasivitu rodičů, kteří se poměrně často nechtějí aktivně podílet na činnosti MC.“*

Otázka č. 17: *Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala situace zlepšit v M–Centru?*

Respondent A na tuto otázku přímo neodpovídá, ale opět upozorňuje na problém s financemi, který je velmi těžké vyřešit: *„Tak jako zasloužil by si člověk větší jistotu v těch penězích, ale to neziskovka čekat nemůže, jsou centra, která plno projektů*

nedělala, tak vlastně skončila, zanikla, protože to překlenovací období, co nejsou projekty, nepřežila; a mohly by se zlepšit dotační programy, na kterých je mnoho center závislých, peníze přišly až v květnu a ty centra od ledna do května neměly peníze. Díky tomu, že jsme se o sebe postarali dopředu, se nám tohle nestalo, ale jako v mnoha centrech je tohle problém velký.“ Respondent B také nenavrhl řešení nějakého problému, pouze připomněl, jak v minulosti vyřešili technické problémy nákupem žaluzií. Respondent D uvádí, že by bylo dobré „pokusit se zvýšit podíl samofinancování, aby činnost MC nebyla tolik závislá na aktuálním hnutí mysli politiků na místní, krajské i vládní úrovni; patchworkové (vícezdrojové) financování, vyšší podíl dobrovolnické práce rodičů, smysluplné projekty financované z grantů EU.“

Pro porovnání si zde uvedeme i návrhy k řešení problémů od respondentů ostatních institucí. Respondent E navrhoval: *„Zejména sdílení prostor, úzká spolupráce s NNO, podnikatelskou i nepodnikatelskou sférou a především s obcí tzn. stabilní prostory k činnosti za nekomerční nájemné, a také kvalitní fundraiser.“* Respondent F k problematice uvedl: *„Bylo by fajn, kdyby se našel někdo další, kdo to má na srdci, kdo do toho bude investovat čas. Rádi bychom tým trochu posílili, ale jsme rádi za ty jednorázový pomoci v rámci různých akcí.“* Respondent G si myslí, že *„lepší reklama centra by mohla pomoci. Ale zase vzhledem k tomu, že kapacita je částečně omezena je lepší přibírat [zájemce] na osobní doporučení. Možná i díky tomu to zatím v centru takhle jde.“*

Otázka č. 18: Jak byste řešila finanční problémy v M–Centru pro mladou rodinu?

Zde stojí za zmínku uvést výrok respondenta D, který řekl: *„Těžko, tahle oblast připomíná Sisyfovské snažení. Ale nesmíme to vzdávat.“* Tím v podstatě nenavrhuje žádná řešení, pouze dává najevo obtížnost řešení situace, přesto však je jasné, že budou usilovat o pokračování chodu M–Centra, navzdory těmto závažným finančním problémům.

Shrnutí vyskytujících se problémů v M–Centru pro mladou rodinu

Pro zpřehlednění v této kapitole uvádím i tabulku, kde jsem shrnula problémy, u kterých bylo zjištěno, že se v M–Centru vyskytují. Zároveň v tabulce uvádím i závažnost konkrétních problémů, kterou posuzuji na základě rozhovorů s pracovníky M–Centra. Zvláště v tabulce uvádím i konkrétní omezení, která přináší jeden z problémů – nedostatek financí.

Zjištěné problémy M–Centra pro mladou rodinu	Závažnost
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek financí	velmi závažné
<ul style="list-style-type: none"> • Malý zájem matek podílet se na činnosti M–Centra	méně závažné
<ul style="list-style-type: none"> • Malý zájem matek o prázdninách	méně závažné
<ul style="list-style-type: none"> • Technické problémy	nezávažné
Omezení kvůli nedostatku financí	Míra
<ul style="list-style-type: none"> • M–Centrum nemůže realizovat rekvalifikační kurzy pro rodiče, poradenské centrum	velká
<ul style="list-style-type: none"> • Nejistota pracovních úvazků	velká
<ul style="list-style-type: none"> • brání zaměstnat kvalitního fundraisera	střední

Tabulka č. 3: Problémy v M–Centru, zdroj: Vlastní výzkum

Na prvním místě je uveden nedostatek financí, který vzhledem k tomu, že jej uvedli nejen pracovníci M–Centra pro mladou rodinu, ale i pracovníci v jiných institucích a že se od něj odvíjí další problémy a omezení, považují za velmi závažný. Z výzkumu vyplynulo, že na financích jsou velmi závislé rekvalifikační kurzy a poradenské centrum, které vzhledem k jejich nedostatku v současné době nelze provozovat. Z toho důvodu si myslím, že míra omezení je v tomto případě veliká. Z výzkumu také vyplynulo, že z nedostatku financí pramení také nejistota, co se týká pracovních úvazků, neboť například výplata jednoho zaměstnance je závislá jen na dotaci – kdyby nebyla

přidělena, bylo by M–Centrum chudší o důležitého zaměstnance. Z toho důvodu považují toto omezení taktéž za velký problém. Další omezení, které s sebou nese nedostatek financí je, že M–Centrum nemůže zaměstnat kvalitního fundraisera, který by mohl přispět k zajišťování financí pro organizaci. Osoba fundraisera by byla pro centrum velmi prospěšná, ovšem pro jeho fungování není nezbytná, proto je míra závažnosti ohodnocena jako střední.

Za méně závažné problémy považují malý zájem matek v letních měsících, neboť vzhledem k tomu, že jsou prázdniny, to lze očekávat, navíc jak z výzkumu vyplynulo, zájem o aktivity je v ostatních měsících dostatečný. Technické problémy považují za nezávažné, protože se jedná jen o drobnosti, které nebrání v rozvoji aktivit v činnosti M–Centra.

Vyhodnocení výzkumné otázky č. 1. prostřednictvím otázek 4-16

Pomocí těchto otázek, které jsem pokládala respondentům, jsem měla za úkol zjistit, *jaké problémy v činnosti M–Centra pro mladou rodinu České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější.*

Tato část byla velmi obsáhlá, neboť jsem zjišťovala problémy, jaké se v centru vyskytují. Prvním problémem, který se dle mého názoru v činnosti M–Centra může objevovat, je, zda mají matky s dětmi vůbec zájem o nabízené služby. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že nedostatečný zájem o služby je v době letních prázdnin, ovšem jinak je zájem veliký, hlavně ve večerních aktivitách. Zvýšení zájmu zapříčinilo i to, že došlo k přestěhování do nových prostor. Respondent D zmiňuje, že co se týká aktivit, by se mohly zavést rekvalifikační kurzy pro dospělé.

U problematiky dobrovolníků z výzkumu vyplynulo, že v M–Centru jich je dostatek a pokud pořádají nějakou akci, nemají problém si je sehnat, navíc jsou velmi ochotní. Další otázka byla zaměřená přímo na klienty, zda se v souvislosti s nimi M–Centrum potýká s problémy. Ukázalo se, že ani to centrum netrápí, a jak podotkl Respondent A, důvodem je zřejmě nulová návštěvnost romského obyvatelstva, které se v podobných centrech chová často problematicky. Jako problém neshledávají respondenti ani to, že by veřejnost nebyla dostatečně informována o M–Centru.

Co se ukázalo jako závažný problém M–Centra, byl nedostatek financí, který je zapříčiněn závislostí na grantech. M–Centrum nemá jistoty ve financích ani ve financování personálu, což dokazuje výpověď respondenta C, který zde pracuje na půl roku jen díky poskytnutým dotacím. Kdyby o dotace centrum přišlo, bude muset zaměstnance propustit. Na problému financování se shodují i ostatní respondenti. Jako další problémy, které centrum řeší, uvádí respondenti spíše technické problémy.

Tím, že je M–Centrum v síti M–Center, ke spolupráci s ostatními centry dochází. Občas se setkávají jihočeská centra na různých přednáškách a seminářích. Ovšem k pomoci, např. že by jedno centrum zafinancovalo akci, druhé sehnalo dobrovolníky, nebo že by se více center podílelo na financování jedné akce, moc nedochází, spíše se jedná o pomoc formou předání zkušeností, jak uvádí respondent D: *„Když se v některém MC vyskytne problém, se kterým už mají zkušenost jinde, podělí se o zkušenosti s jeho řešením.“*

Pro srovnání, bych zde uvedla, jak jsou na tom i ostatní instituce. Vzhledem k aktivitám, které nabízejí, zmiňují fakt, že jsou natom obdobně a zájem je, dokonce se stává, že někdy nestačí kapacita. Respondent F k tomu dodává, že to závisí na tom, co zrovna organizují. V případě, že se jedná o akce tradiční, které jsou známé, lidí chodí dostatek, ale pokud chtějí zavést aktivity nové, lidé o ně zájem neprojevují. S tím souvisí problém, který zapříčiňuje tuto situaci, a to ten, že centrum nemá stálé prostory, kde by se mohli zájemci setkávat. Dalším problémem v těchto institucích je malý počet dobrovolníků. V problémech s klienty se shodují, že k žádným problémům také nedochází, jediný respondent E uvedl, že u nich dochází k nedodržování řádu, nespolehlivosti apod. Tak jako v M–Centru i zde jsou velkým problémem finance, neboť ve všech případech se také jedná o NNO.

Po srovnávání problémů vyskytujících se v M–Centru a v ostatních centrech se ukázalo, že v ostatních institucích se objevují problémy, které jsou závažnější než v M–Centru a které je potřeba řešit. Jedná se právě o financování, nedostatek dobrovolníků a také problémy s prostory. Podobně závažný problém uvádí i respondent F, kdy jejich instituce řeší, jak vůbec pokračovat v práci dál, aby centrum nadále fungovalo.

Vyhodnocení výzkumné otázky č. 2 prostřednictvím otázek 17-18

V poslední části jsem měla za úkol zjistit, *jaká řešení aktuálních problémů respondenti navrhují*. Respondenti se v tomto případě shodovali, že by velmi pomohla finanční jistota, respondent D uvedl návrh, aby M–Centrum usilovalo o samofinancování, nespolehalo na nestabilitu politiky a podle jeho názoru by M–Centru pomohl i větší zájem matek aktivně se zapojovat do činnosti dobrovolničení. Respondent D přirovnává řešení finančních problémů v M–Centru k Sisyfovské práci, ovšem zmiňuje, že se to nesmí vzdávat.

V ostatních institucích je to obdobné. Respondent F také zmiňuje, že by bylo dobré najít více dobrovolníků, kteří by se věnovali práci v centru. Respondent E považuje za řešení sdílení prostor, zřejmě ve smyslu spolupráce s jinými centry, v dalším bodě navrhuje právě úzkou spolupráci s dalšími nestátními neziskovými organizacemi, podnikatelskou i nepodnikatelskou sférou a především obcí, která by mohla poskytnout stabilní prostory za nekomerční nájemné, a v neposlední řadě by navrhoval kvalitního fundraisera, který by byl dobře vyškolen v psaní žádostí o granty. Respondent G by navrhoval lepší reklamu centra.

5. Diskuse

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké jsou nejdůležitější problémy vyskytující se v životě současných mladých rodin, a ukázat, jak při jejich překonávání může pomoci M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice, současně bylo mým úkolem odhalit těžkosti a obtíže, které centru brání v rozvíjení aktivit a navrhnout některá optimalizační doporučení. Na tomto základě byly stanoveny následující výzkumné otázky, a to *jaké problémy v činnosti M–Centra pro mladou rodinu v Českých Budějovicích považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější a jaké řešení aktuálních problémů respondenti navrhnou*.

Vzhledem k tématu jsem prováděla kvalitativní výzkum formou rozhovorů s otevřenými otázkami, kdy původní počet respondentů byl stanoven na 10. Ukázalo se však, že v M–Centru pracují pouze tři osoby. Z toho důvodu jsem pro účely výzkumu oslovila ještě koordinátorku Sítě mateřských center, která s rozhovorem souhlasila. Pro porovnání výsledků a ještě hlubší analýzu problémů jsem navíc kontaktovala ještě další centra v Českých Budějovicích a provedla rozhovory i s nimi. Za nejpřínosnější pro práci však považuji rozhovor s vedoucí M–Centra, neboť se domnívám, že jako ředitelka do problematiky samotného centra vidí nejlépe.

Na základě rozhovorů jsem zjistila, že za nejzávažnější problém v činnosti M–Centra pro mladou rodinu považují zainteresovaní odborníci *finance*. M–Centrum je totiž neziskovou organizací, jejíž příjmy jsou závislé na tvorbě projektů, grantech nebo sponzorských darech. To, že nestátní neziskové organizace mají problémy s financováním, je v podstatě obecně známý fakt a ukázalo se, že i ostatní instituce s tímto problémem bojují. Proto toto zjištění nebylo překvapivé, naopak jsem to očekávala a tímto směrem i vytvářela otázky do rozhovorů.

Finance však nejsou problém, který stojí samostatně, ale souvisí s ním – lépe řečeno odvíjí se od něj i další problémy, což někdy může působit jako „začarovaný kruh“. Centrum si nemůže dovolit zaplatit kvalitního fundraisera, který by lépe dokázal čerpat finance z grantů, než obyčejní zaměstnanci, kteří v tomto nejsou dostatečně proškoleni – to má za následek nižší příjem financí, a tak pořád dokola.

Jako další problém považují zainteresovaní odborníci i nedostatek pracovníků. To dle mého názoru také souvisí s nedostatkem financí, neboť v opačném případě by si centrum mohlo dovolit pracovníky zaplatit a nebylo by odkázáno na ochotu dobrovolníků. Tošner a Sozanská (2006) však uvádí, že úspěšná činnost neziskové nevládní organizace je založena (mimo jiné) na práci s dobrovolníky, na základě čehož lze i u této organizace předpokládat nižší počet klasických pracovních úvazků, které mohou při nedostatku dobrovolníků znamenat problém. Pracovníci M–Centra se však shodli, že přímo dobrovolnictví v centru není velkým problémem, ovšem větší zájem rodičů, zapojovat se jako dobrovolní pracovníci, by uvítali.

Dalším zmiňovaným problémem v činnosti M–Centra je menší zájem o nabízené služby z důvodů sezónnosti, a to v období letních prázdnin. Tato snížená návštěvnost v M–Centru je logická, neboť rodiny často tráví dovolenou mimo město, nebo si plánují vlastní rodinný program, jak bývá v tomto období obvyklé.

Jak jsem již výše uvedla, pro porovnání, jsem zjišťovala, jak si vedou některá podobná centra v Českých Budějovicích. Zajímavé bylo zjištění, že ačkoliv respondenti M–Centra uvedli, že s ostatními M–Centry spolupracují, ke spolupráci s jinými centry v Českých Budějovicích (rodinné, křesťanské) nedochází. Tato centra přiznala, že se jedná spíše o pouhá setkávání. Podle mého názoru by opravdová spolupráce mezi centry mohla být velmi přínosná. Vzhledem k tomu, že i ostatní centra mají problémy s financemi, mohla by se podílet například na financování nějakých projektů, v případě, že by pak některé centrum mělo problém s nedostatkem dobrovolníků, by mohlo jiné centrum požádat vlastní dobrovolníky, aby pomohli jinde, apod. Spolupráce by pak mohla odstranit alespoň v malé míře problémy M–Centra a zároveň i problémy v jiných centrech, kde byl právě zjištěn nedostatek dobrovolníků. Lidé, kteří jsou pro dobrovolnickou práci zpočátku nadšení, totiž brzy ztrácí zájem a odchází. Některá centra dokonce řeší existenční problémy, neboť neví, jak vůbec dál fungovat.

Respondent z jedné instituce uvedl mezi problémy i nedodržování řádu ze strany klientů, nespolehlivost lidí, kteří se nahlásí na aktivity a „beze slova“ se jich nakonec neúčastní, apod. To dle mého názoru není až tak závažný problém, na druhou stranu však není snadné se s ním vypořádat.

Podle rozhovorů s pracovníky je na první pohled zřejmé, že největším problémem jsou finance, jak přímo v M–Centru, tak v ostatních nestátních neziskových organizacích a další problémy se od toho, ať už přímo nebo nepřímo, odvíjí, nebo nejsou nijak závažné.

Souhlasím s tím, že finance jsou velmi závažný problém. Jejich nedostatek totiž může bránit v rozvoji nebo i průběhu některých aktivit M–Centra vůbec. I pracovníci jsou si toho dobře vědomi, a proto se snaží zabezpečovat se dopředu. Jak uvedl respondent A, některá centra však nebyla tak prozíravá, projekty netvořila, a tak vlastně zanikla, neboť to překlenovací období, co nejsou projekty, neměla „z čeho žít“. I z toho důvodu by navrhoval zlepšení dotačních programů, protože právě na nich je mnoho center závislých – současným problémem je totiž to, že např. *„peníze přišly až v květnu a ty centra od ledna do května neměly peníze“*.

Domnívám se, že k tomu, aby centra musela skončit svou činnost, protože se nedělaly projekty (tudíž se nezvládla sama o sebe postarat a zabezpečit se dopředu), by nemuselo vůbec docházet, kdyby se sama centra snažila o samofinancování, které zmiňuje ve své výpovědi i respondent D: *„(...)pokusit se zvýšit podíl samofinancování, aby činnost MC nebyla tolik závislá na aktuálním hnutí mysli politiků na místní, krajské i vládní úrovni; patchworkové (vícezdrojové) financování.“* Myslím, že toto by bylo právě jedním z řešení některých problémů, zejména u ostatních institucí.

M–Centrum je veřejný prostor pro rodinu, organizace, která je určena nejen pro mladou rodinu ale i pro veřejnost. Vedle pravidelného programu pořádá i různé akce během celého roku. Matky s dětmi, které do M–Centra dochází, si přichází do centra popovídat, vyslechnout si rady, zúčastnit se nějaké aktivity, a svěřit se třeba i s problémy, které se vyskytují v jejich rodinách. Jedním z takových problémů, který se může objevovat u mladých rodin, je, jak se starat o rodinu, vychovávat a zároveň ji zabezpečit po finanční stránce. Proto dochází podle Matějčka (2004) k tomu, že se snižuje počet dětí v rodinách a rodiny mají často pouze jedno dítě, které se snaží zabezpečit.

Ráda bych zde zmínila i to, že pokud by se zavedly zpět vzdělávací kurzy a poradenské centrum, podporovalo by to mladé rodiny v nalezení práce. Mladé rodiny by v rámci kurzů zakončily testy a získaly by certifikát a díky poradenskému centru by se mohly lépe uplatnit na trhu práce a pracovat například na částečný úvazek. Jako velkou pomoc shledávám sdílené pracovní úvazky. Kdyby se znovu obnovily, myslím, že by měly zásadní vliv v rozhodování mladých rodin, jestli mít jenom jedno nebo více dětí, neboť rodiče by mohli lépe skloubit rodičovskou roli a profesní. Matky by si práci rozdělily s kolegyní a v zaměstnání by trávily například jen 12 hodin týdně. Jak uvádí Kolínská (2008) toto téma k nám přišlo z ciziny a není moc rozšířené ani v cizině. Myslím si, že je škoda, že v M-Centru nemohou probíhat kurzy a tyto sdílené pracovní úvazky. Koordinátorka (respondent D) pouze uvádí, že by se mohly zavést rekvalifikační kurzy pro rodiče. K zavedení takových kurzů a např. i poradenského centra, které dříve v M-Centru fungovalo, však brání opět nedostatek financí.

Tato situace mě přivádí k zamyšlení, že pokud by chtěl stát změnit situaci mladých rodin a podporovat je v zakládání rodin a zvyšování reprodukce, tak jedním z nástrojů, jak toho docílit, by bylo právě více finančně pomáhat a podporovat tyto NNO.

Problém s financemi mě také přivádí k myšlence, kterou už navrhl respondent E, a to zaměstnat tzv. fundraisery. Fundraiser je osoba, která se zabývá fundraisingem, což je metoda, která slouží k získání financí na činnost neziskových organizací (Šimková, 2004). „*Osoba fundraisera, jeho vystupování a chování má přímý vliv na značku, dobré jméno a image organizace*“ (Šedivý, Medlíková, 2012, s. 57).

Z dosažených výsledků a shrnutí, které jsem provedla výše, bych chtěla navázat na situaci, jež jsem popisovala, a navrhla bych některá řešení, která shledávám jako přínosná a která by mohla zlepšit činnost M-Centra i jiných institucí a organizací v Českých Budějovicích.

Jako jedno z řešení a doporučení, které by mohlo zlepšit M-Centrum, je úsilí o větší zapojení matek do práce dobrovolnic. K tomu, aby se matky více zapojily, by mohlo pomoci obnovení kurzů pro rodiče, ale i poradenské centrum. Myslím si, že matky by byly vděčné za možnost zúčastnění na kurzech a poskytnutí rad v rámci

poradny na trhu práce, což by je na oplátku mohlo motivovat k dobrovolnické práci, kterou by M–Centrum uvítalo.

Dalším problémem, který by se mohl řešit, je menší zájem o letních prázdninách. Při návštěvě M–Centra jsem si povídala nezávazně jednou z matek, která mi vyprávěla jak je s činností M–Centra spokojená. Zmínila se o jedné akci (Halloween), které M–Centrum pořádalo a hodnotila tuto akci jako velmi podařenou. V rámci programu byla i možnost přespání v M–Centru. Děti a matky se více sblížily, byly nadšené z celého dne i večera. Myslím si, že pokud by se v M–Centru tyto akce, ať už denní nebo večerní právě s přespáním zavedly i o letních prázdninách, rodiny s dětmi by mohly projevit větší zájem a na takové aktivity si udělat čas. Aktivity, které by mohly děti bavit, jako např. různé soutěže za odměny (diplomy, čokoládové medaile), činnosti jako malování na obličej, skákací hrad apod., by dle mého názoru také nalákaly více účastníků v období, kdy je o centrum malý zájem. Myslím si, že tato činnost by mohla přispět také k tomu, že by se matky samotné více zapojovaly do chodu centra a pomáhaly na těchto akcích, když je shledávají jako velmi vydařené. Na druhou stranu je třeba vzít v potaz to, že se jednalo o názor jedné matky, tudíž není jisté, zda by bylo toto řešení efektivní. Proto bych navrhla, aby M–Centrum provedlo anonymní výzkum mezi rodinami, které se účastní různých akcí během roku, např. formou dotazníku, kde by odpovídaly na to, jaké aktivity by během letních měsíců pro své děti uvítaly.

Za nejzávažnější pokládám problém, který se vyskytoval v odpovědích respondentů nejvíce, a to jsou finance. Řešení tohoto problému v nestátních neziskových organizacích není lehké, avšak několik řešení bych navrhovala.

Jedním z nich je, jak už jsem psala výše, větší spolupráce center, dále pak zaměstnání kvalitního fundraisera, který by se zaměřoval na psaní projektů a získávání prostředků pro centrum. V případě, že si centrum nemůže fundraiser dovolit, by bylo vhodné, aby se pokusilo nejdříve ušetřit nějaké peníze pro tento účel, aby dříve, než fundraiser získá nějaké finance, bylo z čeho mu dávat plat.

Dále se domnívám, že by bylo dobré, kdyby se stát více zapojoval do financování těchto institucí, nebo aby se alespoň z části podílel například na financování projektů nějakou přiměřenou částkou. Další možností, která by mohla pomoci řešit finanční

problém v centru alespoň nárazově, je dle mého názoru oslovování různých firem, které by se podílely na financování jednorázových akcí formou sponzorského daru. V případě, že by bylo M–Centrum ochotno umístit reklamní logo sponzora nejen na plakát nebo pozvánky na akci, ale i na vlastní internetové stránky, mohlo by si zajistit i nějaký dlouhodobější příjem navíc, který by určitě pomohl, zejména v těch centrech, kde probíhají velké finanční krize a hrozí ukončení činnosti.

Na závěr bych dodala, že se domnívám, že výsledky jsou přínosné jak k přispění sebereflexe pracovníků M–Centra, tak k prohloubení vztahů s pracovníky dalších institucí a organizací zaměřených v Českých Budějovicích na pomoc mladým rodinám. Stejně tak se domnívám, že je práce přínosná i proto, že obsahuje návrhy na řešení problémů M–Centra, nejen mé, ale právě i zainteresovaných odborníků, kteří do problematiky vidí.

Myslím, že na jednu stranu je škoda, že v M–Centru nepracuje více zaměstnanců, kteří by mi poskytli rozhovor, díky čemuž bych mohla na základě porovnání odpovědí vyloučit subjektivní vnímání problémů (což se vzhledem k tomu, že jsem měla pouhé tři respondenty z M–Centra, může na výsledcích promítnout), na druhou stranu však to, že jsem uskutečnila rozhovory i s pracovníky z jiných podobných institucí, jsem mohla problematiku M–Centra porovnat i s jinými podobnými institucemi, a tak se na ni dívat i z jiného úhlu, což podle mého názoru dělá práci o něco zajímavější.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit nejdůležitější problémy vyskytující se v životě současných mladých rodin a ukázat, jak při jejich překonávání může pomoci M–Centrum pro mladou rodinu České Budějovice, a současně zjistit těžkosti a obtíže, které centru brání v rozvíjení aktivit a navrhnout některá optimalizační doporučení. Na tomto základě jsem si stanovila dvě výzkumné otázky, jejichž prostřednictvím jsem měla zjistit, které problémy v činnosti M–Centra pro mladou rodinu České Budějovice považují zainteresovaní odborníci za nejzávažnější a jaké řešení aktuálních problémů navrhují. Výzkum jsem provedla se sedmi respondenty, z nich tři pracují v M–Centru pro mladou rodinu a čtyři v jiných organizacích a institucích pomáhajících mladým rodinám.

Současné problémy, které se vyskytují v životě mladých rodin jsem celkem podrobně nastínila v teoretické části bakalářské práce, popsala jsem činnost M–Centra a zmínila nejúspěšnější realizované projekty. Následně jsem v praktické části realizovala výzkum pomocí strukturovaných rozhovorů. Pomocí výzkumu jsem zjistila, které problémy se objevují v činnosti M–Centra a brání v rozvíjení aktivit, a poté jsem se pokusila navrhnout některá doporučení.

Z dosažených výsledků vyplývá, že nejzávažnějším problémem je financování M–Centra. Tento problém financování uvádí téměř všichni respondenti, což je s největší pravděpodobností zapříčiněno tím, že se jedná o NNO. Jako problém vnímají respondenti malý zájem o nabízené aktivity v centru během letních prázdnin a ruku v ruce s tím spojený menší zájem matek podílet se na chodu centra a na pomoci při různých jednorázových akcích, kde by centrum uvítalo jejich větší zapojování.

Někteří respondenti zmiňují jako problém nedostatek dobrovolníků a byli by rádi, kdyby se našel někdo, kdo by měl o tuto práci dlouhodobý zájem, neboť zatím se setkávají spíše s lidmi, jejichž zájem brzy ochabuje. Naopak předpokládaný problém – nedodržování řádu, ze strany klientů, se v M–Centru nepotvrdil, pouze jeden respondent z jiného centra uvádí, že má problémy s nespolehlivostí lidí. Rovněž otázka nedostatečné informovanosti lidí o centru, se také neukázala pro M–Centrum jako problematická a taktéž si na toto stěžuje pouze jeden pracovník z jiné organizace,

ostatní dotazovaní respondenti se shodují a myslí si, že o činnostech center v Českých Budějovicích je veřejnost dostatečně informována.

Z těchto dosažených výsledků tedy vyplývá, že ať už se jedná o M–Centrum pro mladou rodinu nebo i jiné instituce a organizace v Českých Budějovicích, setkávají se centra s podobně závažnými problémy, které se snaží řešit. V tomto ohledu navrhli někteří respondenti řešení a v závěru práce jsem předložila i svá doporučení, jak by se mohla situace řešit. Na druhou stranu si však uvědomuji, že současné problémy v činnosti M–Centra – zejména ty finanční, které brání v rozvíjení činnosti a pořádání aktivit, nebude vůbec lehké odstranit, ovšem jak poznamenala koordinátorka Sítě mateřských center, *„tahle oblast připomíná Sisyfovské snažení. Ale nesmíme to vzdávat.“*

Literatura a použité zdroje

Monografie:

FARKOVÁ, Marie. *Dospělost a její variabilita*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 136 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2480-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

KARSTEN, Hartmut. *Ženy - muži*. Vyd. 1. Překlad Petr Babka. Praha: Portál, 2006, 183 s. Spektrum (Portál), 48. ISBN 80-736-7145-X.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 332 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

MLÝNKOVÁ, Jana. *Péče o staré občany: učebnice pro obor sociální činnost*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 192 s. ISBN 978-802-4738-727.

MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Ilustrace Vladimír Jiránek. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006, 311 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), 38. sv. ISBN 80-864-2958-X.

SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 225 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-802-4738-505.

SIROVÁTKA, Tomáš a Ondřej HORA. *Rodina, děti a zaměstnání v české společnosti*. Vyd. 1. Editor Tomáš Sirovátka, Ondřej Hora. Boskovice: Fakulta sociálních studií (Institut pro výzkum reprodukce a integrace společnosti) Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Albert, 2008, 328 s. ISBN 978-80-7326-140-5.

SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. 2., přeprac. vyd. Praha: Portál, 2007, 219 s. ISBN 978-807-3672-508.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Public relations, fundraising a lobbying: pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 138 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4040-9.

ŠIMKOVÁ, Eva. *Základy managementu a marketingu pro neziskové organizace: systematický přehled základní manažerské a marketingové problematiky*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004, 117 s. ISBN 80-7041-906-7.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krize: psychologický a sociologický fenomén*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004, 129 s. ISBN 80-247-0888-4.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, 149 s. ISBN 80-736-7178-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007, 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.

VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Průvodce partnerským vztahem*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2054-8.

Elektronické zdroje:

DRDOVÁ, Markéta. Poradenské centrum. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.mcmaj.com/?co=cti&id=333/>

GOLA, Petr. Jak podporují státy mladé rodiny? *Finance.cz* [online]. 8. Července 2009 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/225872-jak-podporuji-staty-mlade-rodiny/>

HEJDUKOVÁ, Eva. Granty a projekty. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=kategorie&id=22&str=1/>

HENZL, Lukáš. Mladí Češi zakládají rodiny pozdě. Je to drahé, potvrdila studie. *Eurozpravy.cz*. [online]. 8. Května 2014 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://domaci.eurozpravy.cz/spolecnost/92890-mladi-cesi-zakladaji-rodiny-pozde-je-to-drahe-potvrdila-studie/>

HOSNEDLOVÁ, Hana. M–Centrum učí rodiče ovládat počítače. *Ceskobudejovicky.denik.cz*. [online]. 19. 8. 2009 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: http://ceskobudejovicky.denik.cz/zpravy_region/M-Centrum-uci-rodice-ovladat-pocitace20090819.html/

KOVÁRNOVÁ, Š a N SKALOVÁ. M–Centrum pro mladou rodinu, Mateřské centrum Máj. *rodina.c-budejovice.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://rodina.c-budejovice.cz/misto/M-Centrum-pro-mladou-rodinu-materske-centrum-maj/>

KOZLOVÁ, Lucie a Nicola TOMANOVÁ. Dobrovolné mateřství bez partnera. *Gender, rovné příležitosti, výzkum: Rodičovství*. [online]. 2005, roč. 6, č. 1. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/cs/issue/3-rocnik-6-cislo-1-2005-rodicovstvi/10/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Kontakty. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008a. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=65/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Oficiální údaje a trocha historie. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008b. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=16/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Kdo jsme a co nabízíme. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008c. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=17/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Hudební školička. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008d. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=463/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Výtvarná dílnička. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008e. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=71/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Sportík. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008f. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=691/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Aerobik. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008g. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=1074/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Tanečky pro děti 4-6 let. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008h. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=1366/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Moderní tanec pro děti 7- 12 let. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online].2008i. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=1367/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Dětské: Sborový zpěv. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008j. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=1364/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Jak to funguje. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008k. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=18/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Programy pro dospělé. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008l. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=kategorie&id=14/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Program MC. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008m. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=kategorie&id=11/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Oficiální údaje a trocha historie. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008n. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=16/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Provozní řád. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008o. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=10/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Jak to funguje. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008p. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=18/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Oficiální údaje a trocha historie. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008q. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=16/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Granty a projekty. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008r. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=257/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Granty a projekty. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008ř. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=332/>

(MATEŘSKÉ CENTRUM MÁJ). Granty a projekty. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008s. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=1058/>

MATĚJČEK, Zdeněk. Dnes je taková doba. *Rodina.cz* [online]. 4. Června 2004 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.rodina.cz/clanek3846.htm/>

MATĚJKOVÁ, Johana. Jak vznikalo M–Centrum pro mladou rodinu. *M–Centrum pro mladou rodinu: Mateřské centrum Máj*. [online]. 2008. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=517/>

(SÍT MATEŘSKÝCH CENTER). Sít mateřských center, o.s. *Mateřská – centra.cz*. [online]. 2009. [cit. 2015-07-19]. Dostupné z: <http://www.materska-centra.cz/>

ŠMOLKA, Petr. Vesnický román aneb zelené vdovy. *Rodina.cz*. [online]. 2.10.2007 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.rodina.cz/clanek5913.htm/>

ZUNOVÁ, Andrea. Zelené vdovy-pohádkový život, nebo trápení. *Novinky.cz*. [online]. 10.1.2014 [cit.2015-03-16]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/323907-zelene-vdovy-pohadkovy-zivot-nebo-trapeni.html/>

Článek v časopise tištěný:

BACHÁROVÁ, Gabriela. Chci tě, ale svobodu mám radši. Nové podoby partnerství. *Psychologie dnes*. 2015, roč. 21, č. 1, s. 20-21. ISSN – 1212-9507

HAŇKOVÁ, Ludmila. Singls: takhle to chtěli, nebo jen zůstali na ocet? *Psychologie dnes*. 2010, roč. 16, č. 9, s. 18. ISSN – 1212-9607

POLÁK, Jakub. Matka a dítě ve sporu. *Psychologie dnes*. 2007, roč. 13., č. 1, s. 31. ISSN 1212-9607

Televize:

KOLÍNSKÁ, Rút. Sama doma [epizoda televizního pořadu] Česká televize, 2008. ČT1, 21.2.2008 12:30.

Klíčová slova

rodina

mladé rodiny

mateřské centrum

partnerství

manželství

rodičovství

děti

Key Words

Family

youngfamilies

maternity centre

partnership

marriage

parenthood

children

Přílohy

Příloha 1: Rozhovor s respondentem A

Příloha 2: Rozhovor s respondentem B

Příloha 3: Rozhovor s respondentem C

Příloha 4: Rozhovor s respondentem D

Příloha 5: Rozhovor s respondentem E

Příloha 6: Rozhovor s respondentem F

Příloha 7: Rozhovor s respondentem G

Příloha 1: Rozhovor s respondentem A

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vyšší odborná škola

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

Vedoucí

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

vedoucí od roku 2011 předtím koordinátorka= zástupce vedoucího

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které M–Centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

Ne, dopolední zájem bychom si teda představovaly vyšší, ale je to teda i sezónní hlavně, červen když začne být hezky, tak maminy už tak nechodí, na podzim, v zimě na jaře je tu plno, ale i tak bych si stejně představovala vyšší, jsme tady na sídlišti jediná pro Máj a Vltavu, my jsme asi 30 000 nevím kolik Vltava, ale odpolední kroužky ty jsou naplněny akorát a večerní program, tam je zájem veliký, protože fitko tu také žádné není, a to je hlavní zdroj našich příjmů.

5. Má M–Centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

Na letošek to je dobrý, my jsme měly projekty z evropský unie, díky nim jsme ušetřily určitý peníze, takže se nám daří několik let, že nejdeme s nulou, od minulýho roku jako většina neziskovek, ale samozřejmě čekáme také na výzvy.

Dopolední programy bychom asi neomezovaly, no, kroužky také neomezovaly v podstatě, ale zas si pak třeba neumím představit, že bych našla následovnici, která by

šla po mě, protože pořád to člověk jakoby dělá za pár peněz a musí mít k tomu vztah, aby byl ochotný to dělat.

Protože vlastně teďkom dělali nějaký obrovský průzkum, dělala to Rada dětí a mládeže, my jsme také členy a oni říkali, že my vedoucí, že to je stejný jako manažerská pozice a že by žádný manažer, zvyklý na nějaký peníze, by sem nešel. Takže jako by si to určitě zasloužilo víc peněz, prostě to tak není a kdo dělá v neziskovém sektoru, tak s tím musí počítat.

6. Je v M–Centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

Dobrovolníky seženeme, když máme nějaký akce, takto seženeme, nemůžu říct, že by se někdy stalo, že ztroskotá akce na tom, že neseženeme, ale dřív to bylo tak, že na recepci v centru ani nikdo nebyl, prostě bylo tak, že nějaká maminka řekla, že budu mít službu já, takže byla na tý recepci, měla službu, neplatila vstup a uklidila. Pak byl další dobrovolník, který otevřel na kroužek, zavřel, uklidil, ale tohle to už vůbec nefunguje.

7. Vyskytují se v M–Centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?

Ne, musím říct, že romští spoluobčané sem nechodí, protože se tu platí, ikdyž máme nejmenší vstupný v Českých Budějovicích, což je 50 Kč na celý dopoledne, v centru je 50 Kč na dítě a ještě na hodinu, tak i přesto nejsou ochotni to dát. Jinak s maminama nejsou problémy vůbec.

8. Jaké další problémy v současnosti musí M–Centrum řešit?

V současnosti žádné.

9. Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?

Jsme členy Sítě mateřských center a spolupracujeme s ostatními mateřskými centry, dále jsme členy Radambuk, kde také spolupracujeme na různých úrovních.

10. Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala situace zlepšit v M-Centru?

Tak jako zasloužil by si člověk větší jistotu v těch penězích, ale to neziskovka čekat nemůže, jsou centra, která plno projektů nedělala, tak vlastně skončilo, zaniklo, protože to překlenovací období co nejsou projekty, nepřežilo; a mohly by se zlepšit dotační programy, na kterých je mnoho center závislých, peníze přišly až v květnu a ty centra od ledna do května neměly peníze. Díky tomu, že jsme se o sebe postaraly dopředu, se nám tohle nestalo, ale jako v mnoha centrech, je tohle problém velký.

Příloha 2: Rozhovor s respondentem B

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Středoškolské

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

Provozní asistentka

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

6 měsíců

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které M–Centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

No já myslím, že je zájem o služby. S nedostatečným zájmem se nepotýká centrum.

5. Má M–Centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

To je otázka spíše pro paní vedoucí než pro mě.

6. Je v M–Centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

Ano, je dostatek.

7. Vyskytují se v M–Centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?

Ne, to vůbec

8. Jaké další problémy v současnosti musí M–Centrum řešit?

V současnosti žádné, ale stávalo se nám, když matky chodily na večerní cvičení, tak děti, které chodili k Salesiánům nad námi, pozorovaly matky přes skla.

9. Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala situace zlepšit v M-Centru?

V rámci problému který byl, pořídilo M-Centrum žaluzie.

Příloha 3: Rozhovor s respondentem C

1. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

střední odborné s maturitou – ekonomka

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

v současnosti provozní asistentka

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

Od března tohoto roku zde pracuji, na půl roku na dotaci.

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které M–Centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

Já si myslím, že zájem je určitě, teďka to bude asi slabší, protože jsou prázdniny, ale jinak si myslím, že hodně. Ikdyž ženy chodí některé přes léto, jestli o prázdninách je možný M–Centrum navštěvovat. Občas se tedy stane, že je zájem a pak nikdo nepřijde, ale to se tak prostě stane. To je teď tím, že jsou prázdniny no, ale přes rok super, narváno i večer.

5. Má M–Centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

No já jsem tady vlastně na dotaci, tak mi paní šéfová řekla, že jsou občanský sdružení a nemají na nás, takže nás berou na dotace, aby na nás dostali peníze.

6. Je v M–Centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

Tohle bohužel není v mé kompetenci, na dobrovolné akce nechodím. Akorát chodím na burzu, která se tu dělá jednou za čas a dobrovolníky sežene vždycky, jsou ochotní.

7. Vyskytují se v M–Centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?

Já jsem se za tu dobu teda nesetkala.

8. Jaké další problémy v současnosti musí M–Centrum řešit?

Já myslím, že ne. Jestli ráno to nevím, já chodím na odpolední a o žádných problémech nevím. Akorát v létě jsou lidé, kteří si stěžují na to, že není zaplá klimatizace z důvodu, že na to centrum nemá peníze na spuštění, ale někteří jsou zase rádi, aby se nenachladili. Vyhovět každému taky nejde.

9. Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala situace zlepšit v M–Centru?

Tím, že máme novou budovu, tak nám vše vyhovuje.

Příloha 4: Rozhovor s respondentem D

1. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Střední odborné s maturitou, obor zdravotní laborantka, mám kursy pro vedoucí pracovníky neziskových organizací.

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

Koordinátorka Sítě mateřských center pro Jihočeský kraj

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

Od roku 2006, od roku 1998 do 2006 jsem byla předsedkyně Mateřského centra Kvítek Písek.

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které M–Centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

Zájem v posledních letech byl velký a ještě se zvýšil po přestěhování mateřského centra do nových prostor komunitního centra.

5. Bylo by potřeba rozšířit nabídku poskytovaných aktivit a činností v M–Centru? (o jaké) (otázka č. 12. ve výsledcích)

Neumím posoudit. Možná o rekvalifikační kurzy pro rodiče...

6. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o činnosti M–Centra v Českých Budějovicích? Pokud ne, co byste proto udělala, aby se situace změnila? (otázka č. 13. ve výsledcích)

Myslím, že veřejnost je o činnosti M–Centra dostatečně informovaná. Nejúčinnějším nástrojem propagace je skvělá úroveň nabízených služeb, spolehlivost a aktuální informace na webu, facebooku, v regionálním tisku, rádiu a TV.

7. Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají? (otázka č. 9. ve výsledcích)

Sít' MC a MC Máj v posledních 2 letech spoluorganizovaly např. semináře pro koordinátorky JČ MC - Netradiční výtvarné techniky; besedy pro rodiče - Reprodukční strategie s MUDr. Helenou Máslovou, Jak se s dětmi efektivně učit, Jak rozvíjet emoční inteligenci u dětí, a rekvalifikační kurz - Pečovatelka o děti.

8. Jak vypadá spolupráce mezi M–Centrem a jinými centry? Setkávají se na různých akcích? (otázka č. 14. ve výsledcích)

Ano. V MC Máj se nepravidelně konají setkání jihočeských MC a zástupkyně MC Máj se pravidelně účastní setkání a seminářů v jiných jihočeských MC. Účastní se také společných víkendových setkání, letních pobytů JČ MC a spolupracují na společných akcích na Krajském úřadě - beseda u kulatého stolu; výstavy fotografií z MC, případně na magistrátu Českých Budějovic - předávání ocenění Společnost přátelská rodině.

9. Jestliže se v jiném centru vyskytnou nějaké problémy, pomáhá spolupráce s M–Centrem pro mladou rodinu tyto problémy nějak vyvažovat? (například jedno centrum zafinancuje akci, druhé poskytne pracovníky). Nebo vůbec k tomuhle nedochází? (otázka č. 15. ve výsledcích)

Myslím, že tímhle způsobem vzájemná spolupráce moc často neprobíhá. Spíše se jedná o vzájemnou výměnu zkušeností a zpětnou vazbu. Když se v některém MC

vyskytne problém, se kterým už mají zkušenost jinde, podělí se o zkušenosti s jeho řešením.

10. Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra pro mladou rodinu? (otázka č. 16. ve výsledcích)

Nesystémovost financování, což vede k finanční i personální nestabilitě. Pasivitu rodičů, kteří se poměrně často nechtějí aktivně podílet na činnosti MC.

11. Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala zlepšit situace v M–Centru? (otázka č. 17 ve výsledcích)

Pokusit se zvýšit podíl samofinancování, aby činnost MC nebyla tolik závislá na aktuálním hnutí mysli politiků na místní, krajské i vládní úrovni; patchworkové (vícezdrojové) financování, vyšší podíl dobrovolnické práce rodičů a smysluplné projekty financované z grantů EU.

12. Jak byste řešila finanční problémy v M–Centru pro mladou rodinu? (otázka č. 18 ve výsledcích)

Těžko, tahle oblast připomíná Sisyfovské snažení. Ale nesmíme to vzdávat.

Příloha 5: Rozhovor s respondentem E

1. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Střední pedagogická škola, zemědělská chov zvířat/ pedagogicko-psychologické a sociální

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

statutární zástupce / ředitel

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

7 let

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které centrum nabízí mladým rodinám?

Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce? (je to ovlivněno prázdninami, ročním obdobím?)

O služby je stabilní zájem, naopak potýká se s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce. Provoz je ovlivněn hlavními prázdninami, kdy pořádáme rekondiční a rekreační pobyty a hlavně prázdninové tábory. V tuto dobu jsou aktivity omezeny.

5. Má centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

Jako NNO nemá dostatek financí, ale není to důvod k omezení aktivit, jde spíš o to, že ne vždy můžeme vyhovět všem zájemcům o naše aktivity. Dostatek financí by nám zajistil větší stabilitu - Centrum během 8 let byla nuceno změnit 4x sídlo, díky dostatečným financím bychom si mohly dovolit komerční nájmy a ne spoléhat na rozmary státní legislativy, kde se neustále mění podmínky a majitelé budov.

6. Je v centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

O dobrovolnictví v této práci není velký zájem - zpočátku je každý dobrovolník nadšen, ale většinou do roka činnost postupně ukončí a to především z důvodu odpovědnosti nebo jiné zainteresovanosti (každý má různé zájmy, které kříží práce dobrovolníka, který nese plnou odpovědnost za svoji dobrovolnickou práci). K zajištění pravidelné činnosti využíváme nástroje APZ MPSV. Statutární zástupci a funkcionáři zde působí jako dobrovolníci. Tyto funkce nejsou honorované.

7. Vyskytují se v centru problémy s klienty? (nedodržování řádu...)

Samozřejmě tak jako všude dochází ze strany klientů k porušování a nedodržování řádu, jejich nespolehlivosti a nedochvilnosti při vázaných a nasmlouvaných aktivitách.

8. Jaké další problémy v současnosti musí centrum řešit?

Vhodné prostory spolu v ruce s nedostatkem financí a jako další zodpovědní a spolehliví dobrovolníci se zájmem o činnost centra.

9. Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?

Jsem jednou ze zakladatelek M–Centra pro mladou rodinu v Českých Budějovicích, Máj.

Nepořádáme společné akce s jinými MC v ČB, ale setkáváme se na různých akcích. Vyzýváme tato centra a další NNO k možnosti jejich prezentace, ať už vývěskou nebo vystoupením či interaktivním programem na našich akcích pro veřejnost.

Spolupracujeme velice úzce s jinými NNO v oblasti zooterapie, sociálních služeb, kulturních, společenských a sportovních akcí, vodáctví, turistiky a tábornické činnosti, ochrany přírody a životního prostředí, s NNO, které poskytují obdobné služby jako naše centrum.

10. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o mateřském centru pro mladou rodinu?

Veřejnost je dostatečně informována o činnosti všech MC, RC, KC v ČB.

11. Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra?

Finanční nejistota a s tím spojená nestabilita; spousta dotačních programů vylučuje finanční odměny např. kvalitní fundraiser.

12. Jaké navrhuje řešení, jak by se dala situace zlepšit v Centru? (otázka č. 17 ve výsledcích)

Zejména sdílení prostor, úzká spolupráce s NNO, podnikatelskou i nepodnikatelskou sférou a především s obcí tzn. stabilní prostory k činnosti za nekomerční nájemné, a také kvalitní fundraiser.

Příloha 6: Rozhovor s respondentem F

1. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vysokoškolské vzdělání, obor pedagogický.

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

Mám své zaměstnání a ve volném čase dělám jednorázové aktivity pro naše centrum.

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

Od roku 2010 jsem v tomto centru.

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které centrum nabízí mladým rodinám?

Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

Když děláme ty jednorázové akce, tak třeba máme akce, které nazýváme tradiční, na jaře a na podzim děláme probuzení a ukládání broučků podle Jana Karafiáta a to je taková známá akce už, že se jim to líbí, na podzim chodíme s lampionovým průvodem, uděláme si scénku a snažíme se tam přinést ten křesťanský pohled na život, součástí je táborák, na tuto akci chodí cca 150 lidí, a po probouzení broučků vždycky děláme nějaké soutěže s tematikou broučků a jara. To bych řekla, že už má nějakou svoji tradici. I když měly jsme akce, kdy byl malý zájem, zkoušely jsme něco rozjet a tím že nemáme stálý prostory, nemáme vytvořenou pravidelnou a stálou klientelu, tak je to spíš založeno na tom, že třeba ti broučci už jsou známí tak si to ti rodiče řeknou mezi sebou, ale když jsme třeba chtěly udělat relaxační večer pro děti, tak jsme měly malý zájem, protože tam není vytvořená ta vazba toho pravidelného setkávání, to je asi náš handicap, ale prostě ty prostory jsme nenašly. Na jednu stranu je to mínus, ale jsme si vědomi toho, že jsme jiný centrum. Máme svoji práci a hlavně jsme chtěly, aby v první řadě naše rodiny a manželství fungovaly, když prostě chceme to ukazovat lidem, musíme prostě dělat na tom svém poli a vím, že kdybychom prostě ten prostor měly a byly

bychom v tom daleko víc nasazení, prostě by se to do té rodiny promítalo, takže tak jak to je, tak je to prostě takhle v pořádku, jsme jiný prostě, ta činnost není nijak rozšířena, ale ty dobré věci se k lidem dostávají, i když třeba v menší míře.

5. Má centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

Jo, jo, to co potřebujeme pokrýt, tak to jde. Omezení určitě ne.

6. Je v centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

Privítali bychom víc dobrovolníků, na které bychom se mohly pravidelně spoléhat. Když jsme třeba dělaly ty akce pro rodiny a měly jsme tam 6-7 stanovišť, takto bylo takový „dobrodružství“ jestli seženeme víc lidí, abychom ty stanoviště měly obsazené. Nad tímhle je vždycky jakoby otazník, ale vždycky jsme to zatím pokrytý měly.

7. Vyskytují se v centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?

Myslím si, že ne. Možná když se sejdou různý lidi, tak aby k sobě našli cestu. S klienty ne, protože jak nemáme to stálý setkávání, tak jsme z toho venku.

8. Jaké další problémy v současnosti musí centrum řešit?

Ted' spíš jak pokračovat. Já v práci jsem a kolegyně se zaměřují na dodělání školy, aby měli větší šanci dostat práci, takže jsme trošičku jakoby ubrali na aktivitách a uvidíme s podzimem, jak pojedeme dál. Určitě bychom rádi udržely manželský večery a broučky.

9. Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?

Že bychom si pomáhaly, nebo dělaly nějakou akci společně to asi ne, setkaly jsme se na Bambiriádě, to je akce na konci května, kde se prezentují ty organizace, které pracují s dětmi. To je vlastně pod radou dětí a mládeže. Víme o sobě a jeden čas jsme se

setkávaly na radnici, tam byla tzv. skupina pro rodinu a tam jsme měly možnost se podílet nějakým způsobem na politice města ohledně rodin. Tam jsme se tak nějak víc poznaly, posílaly jsme si pak pozvánky, abychom věděly o sobě, co oni nabízejí, tak jako spíš takhle.

10. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o mateřském centru pro mladou rodinu?

Myslím si, že je dostatečně informována.

11. Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra?

Myslím si, že dobře fungující tým tam nemusí být, dostatek lidí v týmu nemají a také opět finance.

12. Jaké navrhuje řešení, jak by se dala situace zlepšit v Centru? (otázka č. 17 ve výsledcích)

Bylo by fajn, kdyby se našel někdo další, kdo to má na srdci, kdo do toho bude investovat čas. Rádi bychom tým trochu posílily, ale jsme rádi za ty jednorázové pomoci v rámci různých akcí.

Příloha 7: Rozhovor s respondentem G

1. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vysokoškolské vzdělání - předškolní pedagogika a učitelství náboženství a etiky

2. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

Vedoucí herny

3. Jakou dobu tuto pracovní pozici vykonáváte?

V centru pracuji 6 let, předtím jsem vedla klub maminek 5let, ze kterého centrum vzniklo.

4. Jaký je v současné době zájem o služby, které centrum nabízí mladým rodinám? Potýká se centrum s problémem nedostatečného zájmu, nebo naopak s nedostatečností kapacity pro všechny zájemce?

Návštěvnost v centru je různá. Záleží na sestavě maminek, které se sejdou. Je zde nějaký počet stálých maminek, které navštěvují centrum pravidelně a postupně se přidávají nové. Kapacita dostačuje. Při akcích pro širší veřejnost máme malinko problém s místem, ale zatím jsme se vždy vešly.

5. Má centrum dostatek financí pro provozování všech aktivit, nebo bylo nutné některé omezit?

Ne. Projekty bývají podpořeny menší částkou, než o kterou centrum žádá.

6. Je v centru dostatek zájemců o práci dobrovolníků, nebo je pro organizaci těžké sehnat dostatek dobrovolníků?

Zatím jsme pokaždé našly maminky, které měly zájem se o provoz herny postarat.

7. Vyskytují se v centru problémy s klienty (nedodržování řádu, apod.)?

Ne nevyskytují se.

8. Jaké další problémy v současnosti musí centrum řešit?

Žádné.

9. Pořádá centrum společné akce s jinými organizacemi nebo institucemi, spolupracují spolu a pomáhají?

Naše centrum je v síti mateřských center. V současnosti nespolupracujeme s žádným jiným centrem.

10. Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informována o Mateřském centru pro mladou rodinu?

Nedokážu posoudit.

11. Jaké problémy považujete za nejzávažnější v činnosti takového mateřského centra?

Na tuto otázku nedokážu odpovědět.

12. Jaká navrhuje řešení? Jak by se dala situace zlepšit v Centru? (otázka č. 17 ve výsledcích)

Možná lepší reklama centra by mohla pomoci. Ale zase vzhledem k tomu, že kapacita je částečně omezena je lepší přibírat [zájemce] na osobní doporučení. Možná i díky tomu to zatím v centru takhle jde.